

RHYBUDD O GYFARFOD

Awdurdod Parc Cenedlaethol Eryri

Emyr Williams

Prif Weithredwr

Awdurdod Parc Cenedlaethol Eryri

Penrhyndeudraeth

Gwynedd LL48 6LF

Ffôn: (01766) 770274

E.bost: parc@eryri.llyw.cymru

Cyfarfod: Awdurdod Parc Cenedlaethol Eryri

Dyddiad: Dydd Mercher 7 Chwefror 2024

Amser: 10.00 y.b.

Man Cyfarfod: Ystafell yr Oakeley, Plas Tan y Bwlch, Maentwrog a thrwy Zoom

Gofynnir i'r Aelodau ymuno â'r cyfarfod 15 munud cyn yr amser cychwyn dynodedig

Aelodau wedi'u penodi gan Gyngor Gwynedd

Y Cyngorydd: Elwyn Edwards, Annwen Hughes, Louise Hughes, June Jones, Swydd Wag, Edgar Wyn Owen, Elfed Powell Roberts, John Pughe Roberts, Meryl Roberts;

Aelodau wedi'u penodi gan Gyngor Bwrdeistref Sirol Conwy

Y Cyngorydd: Ifor Glyn Lloyd, Jo Nuttall, Dilwyn Owain Roberts;

Aelodau wedi'u penodi gan Llywodraeth Cymru

Mr. Brian Angell, Ms. Tracey Evans, Mrs. Sarah Hattle, Mr. Tim Jones, Ms. Naomi Luhde – Thompson, Ms. Delyth Lloyd.

RHAGLEN

Rhifau Tudalen

- Cadeirydd**
Parhau gyda'r broses o ethol Cadeirydd yr Awdurdod tan y cyfarfod blynyddol nesaf. (Cariwyd y busnes hwn drosodd o gyfarfod yr Awdurdod ar 6 Rhagfyr 2023)
- Ymddiheuriadau am absenoldeb a Datganiadau'r Cadeirydd**
Derbyn unrhyw ymddiheuriadau am absenoldeb a datganiadau'r Cadeirydd.
- Diweddariad Corfforaethol**
Derbyn diweddariad llafar gan y Prif Weithredwr.
- Hawl i'r Cyhoedd Holi**
Mae'r Awdurdod wedi clustnodi hyd at 20 munud ar ddechrau ei gyfarfod i roi cyfle i aelodau o'r cyhoedd ofyn cwestiynau penodol sy'n ymwneud â gwaith yr Awdurdod (ac eithrio ceisiadau cynllunio) sy'n berthnasol i ddyletswyddau a phwrpasau'r Parc.

Rhaid cyflwyno'r cwestiynau'n ysgrifenedig (trwy'r post neu e-bost) i'r Pennaeth Gwasanaethau Cyfreithiol a Chorfforaethol o leiaf 7 niwrnod cyn y cyfarfod.
- Datgan Diddordeb**
Cael unrhyw ddatganiadau o ddiddordeb gan aelodau neu swyddogion mewn perthynas ag unrhyw eitem fusnes.
- Cofnodion**
Bydd y Cadeirydd yn cynnig y dylid arwyddo cofnodion cyfarfodydd yr Awdurdod a gynhaliwyd ar 15fed o Dachwedd a 6ed o Rhagfyr 2023 fel rhai cywir. (Copi yma)
- Materion er gwybodaeth sy'n codi o'r cofnodion**
- Taflen Gweithredu**
Cyflwyno'r Daflen Gweithredu, er gwybodaeth a phenderfyniad. (Copi yma)
- Cyllideb yr Awdurdod a'r Ardollau ar Awdurdodau Cyfansoddol am 2024/2025**
Cyflwyno adroddiad gan y Prif Swyddog Cyllid. (Copi yma)
- Strategaeth Cyfalaf 2024/2025**
Cyflwyno adroddiad gan y Prif Swyddog Cyllid. (Copi yma)
- Plas Tan y Bwlch**
Cyflwyno adroddiad gan y Prif Weithredwr. (Copi yma)
- Cynlluniau Gwariant Symiau Cymudo**
Cyflwyno adroddiad gan y Cyflwyno adroddiad gan y Swyddog Cynllunio (Polisi). (Copi yma)
- Adroddiadau'r Gweithgor**
Cyflwyno'r adroddiadau. (Copiiu yma)
(1) **Gweithgor Aelodau a gynhaliwyd ar 18 Hydref a 6 Rhagfyr 2023.**
(2) **Cyd Weithgor Lleol a gynhaliwyd ar 17 Tachwedd 2023.**
- Cyfarfodydd Sefydliadau Eraill**
Cael adroddiadau llafar gan Aelodau am unrhyw gyfarfodydd sefydliadau eraill y buont ynddynt yn ddiweddar fel cynrychiolwyr yr Awdurdod.

**AWDURDOD PARC CENEDLAETHOL ERYRI
DYDD MERCHER 15 TACHWEDD 2023**

Mr. Tim Jones (Is-Gadeirydd)

YN BRESENNOL :

Aelodau wedi eu penodi gan Gyngor Gwynedd

Y Cynghorwyr Elwyn Edwards, Louise Hughes, June Jones, Kim Jones, Edgar Wyn Owen, Elfed Powell Roberts, John Pughe Roberts, Meryl Roberts;

Aelod wedi ei benodi gan Gyngor Bwrdeistref Sirol Conwy

Y Cyngorydd Jo Nuttall;

Aelodau a benodwyd gan Lywodraeth Cymru

Mr. Brian Angell, Ms. Tracey Evans, Ms. Delyth Lloyd;

Swyddogion

Emyr Williams, G. Iwan Jones, Jon Cawley, Dewi Aeron Morgan, Sian Owen, David Williams, Naomi Jones, Anwen Gaffey, Sarah Roberts.

Ymddiheuriadau

Cynghorwyr Annwen Hughes, Ifor Glyn Lloyd, Dilwyn Owain Roberts;
Sarah Hattle, Naomi Luhde-Thompson.

Cynghorodd y Cyfarwyddwr y Gwasanaethau Corfforaethol fod y cyfarfod yn cael ei weddarllu ac y byddai hefyd ar gael ar-lein yn ddiweddarach. Adroddodd ar broblemau gyda'r dechnoleg arferol a bod system wahanol bellach wedi ei sefydlu a'i fod yn gobeithio na fyddai'n achosi problemau i'r Aelodau hynny oedd yn mynychu o bell, nac i unrhyw aelod o'r cyhoedd.

1. Cyhoeddiadau'r Is-Gadeirydd

- (1) anogwyd yr holl Aelodau i gwblhau'r cwrs Seiberddiogelwch ar-lein a gofynnwyd iddynt nodi hefyd y bydd 3 modiwl newydd (ELMS) ar gael yn y flwyddyn newydd, a oedd yn bwysig ar gyfer datblygiad yr aelodau.
- (2) Adroddodd yr Is-Gadeirydd ar lansiad Economi Ymwelwyr Cynaliadwy Gwynedd ac Eryri 2035 ym Mhlas Tan y Bwlch ar 25 Medi 2023 ac yna Gweithdy gyda Terry Stevens ar 31 Hydref 2023.
- (3) Adroddodd yr Is-Gadeirydd ar y cyfarfodydd a fynychwyd yn ddiweddar:-
  - Fforwm y Cadeirydd ar Newid Hinsawdd a gynhaliwyd ym Mharc Cenedlaethol Ardal y Llynnoedd.
  - Cyfarfod Cyffredinol Blynyddol Partneriaeth y Parciau Cenedlaethol a gynhaliwyd ym Marc Cenedlaethol Ardal y Peak. Cynhaliwyd yr CCA hefyd, ac ailbenodwyd Cath Hawkins i'r Gadair.
- (4) rhoddodd yr Is-Gadeirydd wybod am gyfarfod gyda'r Gweinidog oedd yn cael ei drefnu ar 27^{ain} Tachwedd 2023.
- (5) adroddodd yr Is-Gadeirydd y byddai'r Cyngorydd Kim Jones yn ymddiswyddo fel Aelod o'r Awdurdod ar ddiwedd y flwyddyn a diolchodd iddi am ei gwaith.
- (6) cyfeiriodd yr Is-Gadeirydd gyda thristwch at farwolaeth ddiweddar tad Mr. Jonathan Cawley a hefyd at farwolaeth sydyn cymar Ms. Bethan Hughes. Fel arwydd o barch, arsylwodd yr Aelodau a'r Swyddogion funud o dawelwch.

2. **Diweddariad Corfforaethol**

Rhoddod y Prif Weithredwr ddiweddariad llafar ar faterion gweithredol:-

- (1) mae'r Prif Weithredwr a'r Cyfarwyddwr Gwasanaethau Corfforaethol wedi cyfarfod â thîm newydd o swyddogion Archwilio Cymru a bydd adroddiad ar "Llywodraethu tri Pharc Cenedlaethol Cymru" yn cael ei gyhoeddi erbyn diwedd y mis. Mae Archwilio Cymru hefyd wedi cadarnhau y bydd astudiaeth 2023-24 yn canolbwyntio ar "Gydraddoldeb ac Amrywiaeth".
- (2) Bydd 3 Phrif Weithredwr Cymru yn cyfarfod â swyddogion Llywodraeth Cymru ar 17^{eg} Tachwedd i drafod nifer o faterion, gan gynnwys cyllid, er y gallai'r Prif Weithredwr gadarnhau nad oedd dim i achosi pryder i'r Aelodau ar hyn o bryd.
- (3) dywedodd y Prif Weithredwr fod yr wyth Tirwedd Ddynodedig yng Nghymru wedi creu pod cast ar y Newid yn yr Hinsawdd ar gyfer Wythnos Hinsawdd Cymru a gynhelir rhwng 4 ac 8 Rhagfyr 2023 ar y cyd.
- (4) cynghorodd y Prif Weithredwr bod dau wedi'u penodi i swyddi newydd:-
  - Ioan Gwilym, Pennaeth Cyfathrebu
  - Angela Jones, Pennaeth Partneriaethau

3. **Hawl i'r Cyhoedd Holi**

Hysbyswyd yr aelodau na dderbyniwyd unrhyw gwestiynau gan y cyhoedd.

4. **Datgan Budd**

Datganodd Mr. Emyr Williams, y Prif Weithredwr, ddiddordeb yn eitemau 16 ac 17 ar y Rhaglen ac aeth allan o'r cyfarfod tra'r oedd y materion hyn yn cael eu trafod.

5. **Cofnodion**

Derbyniwyd cofnodion cyfarfod yr Awdurdod a gynhaliwyd ar 13 Medi 2023 a llofnododd yr Is-Gadeirydd hwy fel cofnod cywir.

6. **Materion er Gwybodaeth yn codi o'r cofnodion**

Eitem Rhif 2 – Diweddariad Corfforaethol

(2) Bydd y Prif Weithredwr yn cyflwyno adroddiad Archwilio Cymru "Arallgyfeirio Incwm ar gyfer Awdurdodau Parciau Cenedlaethol Cymru" i gyfarfod nesaf y Pwyllgor Perfformiad ac Adnoddau ar 29 Tachwedd 2023.

7. **Log Gweithredu**

Cyflwynwyd – Log o gamau gweithredu strategol yn deillio o benderfyniadau a wnaed yn ystod cyfarfodydd yr Awdurdod, er gwybodaeth ac i'w gweithredu.

Cyfarfod Awdurdod 08.02.23

Eitem Gweithredu 16 – Telerau ac Amodau Gwasanaeth – Uwch Dîm Rheoli

APCE: Cyfarwyddwyr

Cynghorodd y Cyfarwyddwr y Gwasanaethau Corfforaethol fod yr 2il gam gweithredu (*i fynd i'r afael â'r potensial o faterion yn deillio o drosiant personél yn yr Uwch Dîm Rheoli*) ac yr oedd y rhain wedi'u cynnwys fel rhan o'r adroddiad blynyddol a dylai aros ar y Log Gweithredu am y tro.

PENDERFYNWYD nodi'r Log Gweithredu a dileu'r cam gweithredu, fel yr amlinellwyd.

8. **Ras i Sero**

Cyflwynwyd - Adroddiad gan y Prif Weithredwr i'r Aelodau ei ystyried a phenderfynu a ddylid addo gyda Pharciau Cenedlaethol eraill y DU i Rasio i Sero.

Adroddwyd – Cyflwynodd y Prif Weithredwr yr adroddiad a rhoddodd gyflwyniad PowerPoint i'r Aelodau yn amlinellu natur yr her sy'n wahanol i bob un o'r 8 tirwedd ddynodedig yng Nghymru. Adroddodd y Prif Weithredwr ar y 5 her a nodwyd ar gyfer pob tirwedd, a oedd yn cynnwys torri allyriadau sy'n gysylltiedig ag ynni, lleihau ôl troed carbon bwyd sy'n cael ei fwyta'n lleol ac amaethyddiaeth leol, rheoli cynefinoedd, ymgysylltu â'r economi ymwelwyr ac addysgu'r cyhoedd ar sut y gallant chwarae eu rhan i leihau eu hól troed carbon. Dywedwyd wrth yr aelodau bod y 15 Parc Cenedlaethol bellach wedi comisiynu uned gyfathrebu newydd a fydd yn darparu swyddogaeth gyfathrebu â ffocws i'r teulu o Barciau Cenedlaethol. Darparodd y Prif Weithredwr hefyd siartiau a oedd yn rhagamcanu'r allyriadau net amcangyfrifedig yn Eryri yn 2050 a'r disgwyliad y byddai Eryri yn garbon niwtral erbyn 2032.

Trafododd yr Aelodau a'r swyddogion yr adroddiad yn fanwl a gwnaethant y sylwadau a ganlyn:-

- Croesawodd yr Aelodau'r adroddiad a'r camau gweithredu a gynigiwyd.
- mewn ymateb i gwestiwn ar yr her yng Nghymru i ôl-ffitio'r stoc dai bresennol i ddod yn garbon niwtral a sut y byddai hyn yn effeithio ar y cynllun datblygu ac adnoddau, dywedodd y Cyfarwyddwr Cynllunio a Rheoli Tir fod Cynllun Eryri a'r Cynllun Datblygu Lleol (CDLI) yn allweddol i'r gwaith hwn. Roedd yr adolygiad o'r CDLI yn debygol o ddechrau yn 2024 a bryd hynny byddai'r Awdurdod yn gosod ei dargedau, amcanion a strategaeth. Mae'r Grŵp Llywio Carbon eisoes wedi cydnabod pwysigrwydd y ddwy ddogfen strategol hyn a diolchodd y Cyfarwyddwr Cynllunio a Rheoli Tir i Naomi Luhde-Thompson am sefydlu sgysiau cychwynnol ar Net Sero gyda'r Brifysgol lle mae'n darlithio. Dywedodd mai mater i'r Aelodau fyddai penderfynu pa mor uchelgeisiol y byddent pan fyddant yn adolygu'r CDLI.
- argymhellodd Aelod y dylai'r Awdurdod yn y cyfamser adrodd ar, a hefyd gyflymu, y prosesau sydd eisoes ar y gweill, ee, gwaith twristiaeth gynaliadwy, cyfraniad yr Awdurdod at leihau allyriadau carbon ac ati, i gydnabod y gwaith sy'n cael ei wneud ar hyn o bryd.
- mewn ymateb i gwestiwn, dywedodd y Prif Weithredwr, gan nad oes gan y Parciau Cenedlaethol y pŵer na'r adnoddau i gyflawni eu hunain, y bydd ganddynt rôl arweiniol a byddant yn gweithio gyda busnesau lleol, tiffeddianwyr ac ati, er mwyn cyflawni datgarboneiddio.
- cadarnhaodd y Cyfarwyddwr Cynllunio a Rheoli Tir y bydd y Pwyllgor Cynllunio a Mynediad yn ystyried a ddylid symud ymlaen gyda Chyfarwyddyd Erthygl 4 yn ei gyfarfod ar 6 Rhagfyr, a fydd â goblygiadau ar amserlen adolygu Cynllun Datblygu Lleol Eryri a bydd yn golygu oedi o tua 12 mis.

PENDERFYNWYD

1. **nodi'r adroddiad a chofnodi lle mae'r Awdurdod yn sefyll ar y daith tuag at Net Sero ar hyn o bryd.**
2. **cytuno i addo gyda Pharciau Cenedlaethol eraill y DU i Rasio i Sero.**
3. **sicrhau bod egwyddorion Net Sero yn cael eu hystyried wrth adolygu dau gynllun statudol yr Awdurdod.**

9. **Adroddiad Blynyddol Drafft Panel Annibynnol Cymru ar Gydnabyddiaeth Ariannol**

Cyflwynwyd - Adroddiad gan y Cyfarwyddwr Gwasanaethau Corfforaethol i drafod Adroddiad Blynyddol drafft y Panel Annibynnol ar Gydnabyddiaeth Ariannol a'r holiadur cysylltiedig, ac i benderfynu pa ymateb oedd ei angen.

Adroddwyd – Cyflwynodd y Cyfarwyddwr Gwasanaethau Corfforaethol yr adroddiad a'r holiadur ac amlinellodd y newidiadau arfaethedig ar gyfer 2024/25. Nid oedd gan yr aelodau unrhyw sylwadau ychwanegol ar hyn o bryd a chytunwyd i ymateb yn unigol i'r holiadur a gynhwyswyd fel rhan o'r adroddiad blynyddol, os teimlent fod angen.

PENDERFYNWYD derbyn yr adroddiad fel y'i cyflwynwyd.

10. **Proffil Risg yr Awdurdod**

Cyflwynwyd – Adroddiad gan y Cyfarwyddwr Gwasanaethau Corfforaethol i roi diweddariad ar Broffil Risg yr Awdurdod a chyflwyno'r Crynodeb Blynyddol.

Adroddwyd – Cyflwynodd y Cyfarwyddwr Gwasanaethau Corfforaethol yr adroddiad a'r gofrestr risg a thrafododd yr Aelodau'r canlynol:-

- Sicrhawyd yr aelodau bod y gofrestr risg yn cael ei hadolygu'n rheolaidd gan y Pwyllgor Perfformiad ac Adnoddau.
- mewn ymateb i bryderon a godwyd ynghylch Risg Cyf 2 a Chyfeirnod Risg 16, sy'n cyfeirio at yr heriau a wynebai Plas Tan y Bwlch, dywedodd y Prif Weithredwr fod Archwilio Cymru wedi argymhell bod Cynllun Busnes yn cael ei gyflwyno i'r Awdurdod o fewn 12 mis. Cadarnhaodd hefyd y byddai Bwrdd Plas Tan y Bwlch yn llunio opsiynau ar gyfeiriad Plas Tan y Bwlch ar gyfer y dyfodol yn eu cyfarfod yn ddiweddarach heddiw. Bydd y Bwrdd wedyn yn cyflwyno argymhellion i gyfarfod nesaf y Gweithgor Aelodau ym mis Ionawr 2024 cyn cyflwyno adroddiad ar gyfer penderfyniad ffurfiol i'r Awdurdod ym mis Chwefror 2024.
- mewn ymateb i bryder gan Aelod (Cyf. Risg 1 - Ariannu Cyllideb Graidd Annigonol) eglurodd y Prif Weithredwr, yn dilyn adroddiad Archwilio Cymru sy'n cynnig y dylai Awdurdodau Parciau Cenedlaethol Cymru ddatblygu strategaeth ar gyfer arallgyfeirio incwm, bod swyddogion yn dal i aros am ganllawiau gan Lywodraeth Cymru a'i adroddiad i gyfarfod nesaf y Pwyllgor Perfformiad ac Adnoddau yn argymhell, hyd nes y bydd Llywodraeth Cymru wedi ystyried a mynd i'r afael â'r materion a nodwyd yn yr adroddiad ar y cyd, i ohirio'r gwaith hwn am y tro.
- cytunodd Cyfarwyddwr y Gwasanaethau Corfforaethol i ddiweddarau'r gofrestr risg (Cyf. Risg 1, 2 ac 16) i adlewyrchu'r camau gweithredu yn fwy cywir.
- mewn ymateb i gwestiwn ar Risg Cyf 15 – Cynhyrchu Incwm (Cynllunio), dywedodd y Cyfarwyddwr Cynllunio a Rheoli Tir fod Cymdeithas Uwch Swyddogion Cynllunio (Cymru) ynghyd â Phrif Aelodau, yn ysgrifennu at Julie James Aelod o'r Senedd i ofyn am gynnydd yn y ffioedd cynllunio. Cadarnhaodd mai dim ond tua 20% o gostau rheoli datblygu'r Awdurdod y mae'r ffioedd presennol yn eu talu.

PENDERFYNWYD

1. **nodi cynnwys yr adroddiad.**
2. **diweddarau Risg Cyf. 1, 2, ac 16 fel yr amlinellwyd.**
3. **cymeradwyo'n ffurfiol dileu 'Effaith Covid-19 ar y Parc Cenedlaethol ac ar waith yr Awdurdod' o'r Gofrestr Risg.**

11. **Enwau Llynnoedd Eryri**

Cyflwynwyd - Adroddiad gan y Pennaeth Treftadaeth Ddiwylliannol i gyflwyno rhestr safonol o enwau llynnoedd Eryri i'r Awdurdod.

Adroddwyd – Cyflwynodd y Pennaeth Treftadaeth Ddiwylliannol yr adroddiad a'r cefndir ac amlinellodd yn fanwl y gwaith a wnaed gan y Grŵp Llywio Enwau Lleoedd.

Yn codi wedi hynny, gwnaeth yr Aelodau a'r swyddogion y sylwadau a ganlyn:-

- cydnabuwyd pwysigrwydd y gwaith hwn i Dreftadaeth Ddiwylliannol Eryri a'r Iaith Gymraeg.
- yn codi o benderfyniad yr Awdurdod i ddefnyddio'r enw Cymraeg Yr Wyddfa ac Eryri, mae hyn yn rhoi cynsail i fwriad yr Awdurdod i ddefnyddio'r enwau Cymraeg bob amser oni bai bod yna amgylchiadau eithriadol.
- eglurodd y Prif Weithredwr fod yr adroddiad yn gofyn i'r Aelodau ystyried enwau'r llynnoedd a ddefnyddir gan yr Awdurdod yn unig, ac mai mater i Gyngor Gwynedd, Cyngor Bwrdeistref Sirol Conwy, Cyfoeth Naturiol Cymru ac ati oedd penderfynu pa enwau y byddent hwy yn eu defnyddio. Nid yw'r gwaith hwn yn effeithio ar arwyddion ffyrdd nac yn creu unrhyw gostau ychwanegol.
- bydd yr Awdurdod yn defnyddio'r enw Llyn Tegid yn unig, ac i nodi bod yr OS wedi ei gydnabod felly ers rhai blynnyddoedd.
- cytunodd y Pennaeth Treftadaeth Ddiwylliannol i ganfod pam fod Llyn Celyn wedi'i hepgor o'r rhestr enwau tra bod Llyn Arenig, a oedd hefyd yn gronfa ddŵr, wedi'i gynnwys.
- cydnabuwyd pwysigrwydd sicrhau'r enwau Cymraeg fel safon ar gyfer dylunwyr mapiau.
- mewn ymateb i gwestiwn ynghylch y defnydd o'r enw Eryri yn unig, dywedodd y Prif Weithredwr, pan fydd y Senedd yn adolygu pwrpasau'r Parc Cenedlaethol, fod swyddogion wedi cyflwyno cais i dderbyn defnydd ffurfiol o'r enw Cymraeg yn unig.
- cadarnhaodd y Pennaeth Treftadaeth Ddiwylliannol y bydd swyddogion, yn dilyn trafodaethau gyda'r Cyfarwyddwr Cynllunio a Rheoli Tir, yn datblygu cynllun dehongli / arwyddion ar gyfer glannau'r llynnoedd.
- Croesawodd yr aelodau fod Parc Cenedlaethol Eryri wedi cymryd yr awenau gyda'r gwaith hwn.
- nododd Aelod fod Llyn Llugin oedd yr enw a ddefnyddiwyd yn lleol ar gyfer Llyn Gelligain a chytunodd y Pennaeth Treftadaeth Ddiwylliannol nodi mai dyna fel ac yr oedd hi.

PENDERFYNWYD

1. **cymeradwyo'r rhestr o enwau llynnoedd.**
2. **cymeradwyo'r enw Llyn Tegid i'w ddefnyddio gan yr Awdurdod yn unig.**
3. **dirprwyo cyfrifoldeb am gymeradwyo enwau ar gyfer nodweddion topograffig Eryri i'r Grŵp Llywio Enwau Lleoedd gydag adroddiad blynnyddol ar y gwaith yn cael ei gyflwyno i'r Awdurdod.**

12. **Adroddiad y Gweithgor Aelodau**

Cyflwynwyd – Adroddiad y Gweithgor Aelodau a gynhaliwyd ar 6 Medi 2023, er gwybodaeth.

PENDERFYNWYD nodi'r adroddiad.

13. **Cyfarfodydd Cyrff eraill**

Nid oedd yr aelodau wedi mynychu cyfarfodydd allanol fel cynrychiolwyr yr Awdurdod.

14. **Cofnodion**

Cyflwynwyd y cofnodion canlynol er gwybodaeth:-

- (1) Cofnodion y Pwyllgor Perfformiad ac Adnoddau a gynhaliwyd ar 12 Gorffennaf 2023.
- (2) Cofnodion y Pwyllgor Safonau a gynhaliwyd ar 1 Medi 2023.

PENDERFYNWYD nodi'r cofnodion.

15. **Cynhadledd Europarc 2023**

Derbyniwyd - Cyflwyniad sleidiau gan y Prif Weithredwr a oedd wedi mynychu Cynhadledd Europarc 2023 yn Leeuwarden, yr Iseldiroedd. Roedd y Cynghorydd Ifor Glyn Lloyd hefyd wedi mynychu'r Gynhadledd ond nid oedd yn gallu bod yn bresennol yn y cyfarfod heddiw. Cynghorodd y Prif Weithredwr ar ddwy thema'r Gynhadledd 'Teyrnged i'n tirwedd, lle mae natur a phobl yn cyd-gordio?' a 'Dathlu 50 mlynedd o Ffederasiwn Europarc: dysgu o'r gorffennol, paratoi ar gyfer y dyfodol'.

Anogodd yr Is-Gadeirydd yr holl Aelodau i dderbyn y gwahoddiad i fynychu os oeddent yn cael y cyfle.

PENDERFYNWYD diolch i'r Prif Weithredwr a chroesawu'r cyflwyniad.

16. **Telerau ac Amodau**

Atodlen 12A Deddf Llywodraeth Leol 1972: Eithriad rhag datgelu dogfennau. Cyflwynwyd – Adroddiad gan y Cyfarwyddwr Gwasanaethau Corfforaethol yn gofyn am gymeradwyaeth yr Awdurdod i eithrio'r adroddiad dilynol.

PENDERFYNWYD eithrio'r adroddiad “Telerau ac Amodau” rhag cael ei ddatgelu am y rhesymau a amlinellwyd.

17. **Telerau ac Amodau**

Cyflwynwyd – Adroddiad gan y Cyfarwyddwr Gwasanaethau Corfforaethol i drafod argymhellion yr Uwch Banel o Aelodau.

Adroddwyd - Cyflwynodd y Cyfarwyddwr Gwasanaethau Corfforaethol yr adroddiad a rhoddodd yr Aelodau ystyriaeth fanwl i Delerau ac Amodau'r Prif Weithredwr, casgliad y Panel a'r goblygiadau o ran adnoddau. Yn codi wedi hynny, dywedodd y Cyfarwyddwr Gwasanaethau Corfforaethol y byddai cynnydd bychan yn y gost i'r Awdurdod o tua 2022/23 o ganlyniad i setliad cyflog 2022/23. £5k i £6k, fel y cyfeiriwyd ato ym mhara. 4.1 yr adroddiad.

Trafododd yr Aelodau ystyriaethau a chasgliadau'r Panel o Uwch Aelodau a chefnogwyd argymhellion y Panel.

PENDERFYNWYD

1. **cefnogi cynnydd o ddau bwynt cyflog yng nghyflog y Prif Weithredwr i adlewyrchu'r farchnad gyfredol, wedi'i ôl-ddyddio i Ebrill 2022.**
2. **cyflwyno trefniadau lle caniateir amser i'w ail gymryd (TOIL) i'r Prif Weithredwr ar gyfer gweithio gyda'r nos ac ar benwythnosau.**
3. **caniatáu Dydd Gŵyl Dewi fel diwrnod o wyliau dewisol i'r Prif Weithredwr.**
4. **y byddai'r Swyddog Adnoddau Dynol yn monitro cyflogau uwch swyddogion dros y 3 blynedd nesaf gyda'r Panel i drafod yr un peth yn flynyddol yn ogystal ag unrhyw faterion posibl yn deillio o drosiant personél yn yr Uwch Dîm Rheoli (cytunwyd ar yr agwedd hon yn flaenorol gan y Tîm Rheoli). Awdurdod).**

Daeth y cyfarfod i ben am 12.00

**AWDURDOD PARC CENEDLAETHOL ERYRI
DYDD MERCHER 6 RHAGFYR 2023**

Mr. Tim Jones (Is-gadeirydd)

PRESENNOL:

Aelodau wedi'u penodi gan Gyngor Gwynedd

Cynghorwyr Elwyn Edwards, Annwen Hughes, Louise Hughes, June Jones, Edgar Wyn Owen, Elfed Powell Roberts, John Pughe Roberts, Meryl Roberts;

Aelodau a benodwyd gan Gyngor Bwrdeistref Sirol Conwy

Cynghorwyr Jo Nuttall, Dilwyn Owain Roberts;

Aelodau a benodwyd gan Lywodraeth Cymru

Brian Angell, Tracey Evans, Delyth Lloyd;

Swyddogion

Emyr Williams, G. Iwan Jones, Jonathan Cawley, Anwen Gaffey.

Cynghorodd y Cyfarwyddwr y Gwasanaethau Corfforaethol fod y cyfarfod yn cael ei gofnodi ac y byddai ar gael ar-lein yn ddiweddarach.

1. **Cadeirydd**

Amlinellodd Cyfarwyddwr y Gwasanaethau Corfforaethol y weithdrefn ar gyfer ethol Cadeirydd ar yr Awdurdod a dywedodd ei fod, yn unol â Rheolau Sefydlog 5.2 a 5.3, wedi derbyn enwebiadau yn cynnig dau Aelod ar gyfer y Cadeirydd, y Cynghorydd Edgar Owen a Mr. Tim Jones

Yn codi ar hynny, roedd Aelod wedi dweud nad oedd yn gallu ymuno â'r cyfarfod oherwydd problemau technegol ac oherwydd yr oedi technegol hwn, roedd dau Aelod yn gorfod gadael y cyfarfod yn fuan i fynychu apwyntiad arall. Cadarnhaodd Cyfarwyddwr y Gwasanaethau Corfforaethol y gellid trafod busnes gan fod gan yr Awdurdod gworwm, ond pe bai'r Aelodau'n ystyried y byddai'n well gohirio'r mater tan gyfarfod nesaf yr Awdurdod, yna byddai hyn yn dderbyniol yn unol â'r Rheolau Sefydlog. Trafododd yr Aelodau'r sefyllfa ac roeddent yn teimlo o dan yr amgylchiadau y dylid gohirio ethol Cadeirydd ar sail chwarae teg.

Nodwyd hefyd oherwydd yr anawsterau technegol a wynebwyd bod y recordiad wedi cael ei stopio ac felly ni fydd recordiad ar gael o'r cyfarfod penodol hwn.

PENDERFYNWYD gohirio ystyried hyn tan gyfarfod nesaf yr Awdurdod.

2. **Ymddiheuriadau**

Cynghorydd Ifor Glyn Lloyd; Sarah Hattle, Ms. Naomi Luhde-Thompson

Daeth y cyfarfod i ben am 12.55

TAFLEN WEITHREDU – ACTION SHEET

CYFARFOD YR AWDURDOD – 08.02.2023

RHIF EITEM A THEITL	PENDERFYNIADAU / ARSYLWADAU	GWEITHREDIADAU	SWYDDOG CYFRIFOL	DIWEDDARIAD neu DYDDIAD CWBLHAU	DILEU O'R DAFLEN WEITHREDU
16. Telerau ac Amodau Gwasanaeth Uwch Dîm Rheoli APCE: Cyfarwyddwyr	- bod gan y Panel, ynghyd â'r Pennaeth Adnoddau Dynol a'r Swyddog Adran 151 newydd, y dasg a'r awdurdod i fynd i'r afael â materion posibl yn deillio o drosiant personél yn yr Uwch Dîm Rheoli.	Angen cynnal cyfarfod i roi ystyriaeth i'r materion, dyddiad eto i'w gytuno.	NM	Wedi ei nodi ac yn monitro'r sefyllfa.	NA

EITEM RHIF 9

CYFARFOD	Awdurdod Parc Cenedlaethol Eryri
DYDDIAD	7 Chwefror 2024
TEITL	CYLLIDEB YR AWDURDOD A'R ARDOLLAU AR AWDURDODAU CYFANSODDOL AM 2024/25
ADRODDIAD GAN	Prif Swyddog Cyllid
PWRPAS	Cymeradwyo'r gyllideb refeniw a chyfalaf 2024/25 a'r ardollau ar awdurdodau cyfansoddol ar sail ffigwr dyraniad grant drafft Llywodraeth Cymru i'r Awdurdod.

1. Crynodeb

- 1.1 Mae'r adroddiad hwn yn rhoi manylion cyllideb yr Awdurdod ar gyfer 2024/25 yn seiliedig ar y setliad Grant Parc Cenedlaethol drafft ar gyfer 2024/25. Bydd y setliad grant terfynol yn cael ei gadarnhau ym Mawrth 2024, felly mae posibilrwydd o newid yn y cyfamser.
- 1.2 Ceir hefyd yn yr adroddiad hwn fanylion yr ardoll a ddosrennir rhwng y ddau awdurdod cyfansoddol, sef Cyngor Gwynedd a Chyngor Bwrdeistref Sirol Conwy ar sail y ffigwr grant dangosol.
- 1.3 Mae'r cyllidebau a gyflwynir yn yr adroddiad hwn ar sail cyllideb stond. Hynny yw, lefel gwariant anorfod i barhau gyda'r lefel presennol o wasanaethau yn 2024/25, heb unrhyw ychwanegiadau datblygol.

2. Cyllideb Refeniw 2024/25

- 2.1 Daeth gwybodaeth am y setliad drafft i law yn Rhagfyr 2023 ac er bod pwysau chwyddiant ar y gyllideb yn parhau, ni fydd unrhyw gynnydd yn lefel grant Llywodraeth Cymru i Awdurdod Parc Cenedlaethol Eryri ar gyfer 2024/25. O ganlyniad, mae'r awdurdod yn gwynebu sefyllfa ariannol heriol dros ben, ac yn cychwyn y flwyddyn ariannol gyda diffyg yn y gwaelodlin o £640,450.
- 2.2 Yn dilyn cyflwyno Cyllideb Refeniw Sylfaenol 2024/25 yng nghyfarfod Pwyllgor Perfformiad ac Adnoddau ar 29^{ain} o Dachwedd 2023, gwnaethpwyd addasiadau sydd wedi eu cyflwyno yn Atodiad 1.

- 2.3 Mae darpariaeth chwyddiant o 6% wedi ei osod ar gyfer cynnydd cyflogau yn 24/25 (£349,990). Er bod graddfeydd chwyddiant yn parhau i ostwng o'i cymharu ar lefelau welwyd dros ddwy flynedd ddiwethaf, gyda'r raddfa bresennol yn 4%, credaf bod y ddarpariaeth yma yn un ddarbodus, gydag unrhyw weddill yn cael ei roi tuag at gyllido'r diffyg.
- 2.4 O ganlyniad ail brisio gwerth ardrethol eiddo'r Awdurdod yn 2023/24, mae cynnydd o £47,900 i'r gwaelodlin yng nghyllideb 2024/25.
- 2.5 O ganlyniad i gynnydd a welwyd mewn cyfraddau llog, rydym wedi cynyddu cyllideb incwm llog o £72,000, wedi blynyddoedd o raddfeydd isel iawn.
- 2.6 Nodwn bydd costau Plas Tan y Bwlch yn cael eu cyllido o'r cronfeydd yn 2024/25, a fydd yn ostyngiad o oddeutu £240k ar y diffyg o'i gymharu a'r swm adroddwyd i chi nol ym mis Tachwedd.

3. Dadansoddiad o Gyllideb Refeniw 2024/25

- 3.1 Ar sail y ffigwr grant drafft , mae Atodiadau 2 a 3 yn cynnwys gwybodaeth am gyllideb yr Awdurdod ar gyfer 2024/25, gan ddadansoddi'r gyllideb refeniw net ar lefel maes gwasanaeth allweddol (Atodiad 2) ac ar sail penawdau goddrychol safonol (Atodiad 3).
- 3.2 Mae Atodiad 4 yn cynnwys dadansoddiad mwy manwl o'r gyllideb refeniw ar lefel pob adran unigol ym mhob maes gwasanaeth allweddol. Mae'r dadansoddiad a chostau net y gwasanaethau hefyd yn cynnwys amcangyfrifon ar gyfer costau cyfalaf tybiedig.

4. Cyllideb Gyfalaf 2024/25

- 4.1 Amcangyfrifir gwariant cyfalaf gros o £1,376,260 wedi'i ariannu o grantiau cyfalaf, ynghyd â chyfraniadau o gyllideb refeniw a chronfeydd yr Awdurdod . (gweler manylion yn Atodiad 5).

Cyllidir yr £1,376,260 o:

	£
Grantiau cyfalaf Llywodraeth Cymru	850,000
Gwaelodlin a chronfeydd yr Awdurdod	526,260
	1,376,260

5. Defnydd o Gronfeydd Wrth Gefn

- 5.1 Ar adeg ysgrifennu'r adroddiad rhagwelir y bydd cyllideb 2024/25 yn cynnwys gwerth £1,061,760 o gyfraniad net o gronfeydd yr Awdurdod. Bydd rhan sylweddol o'r her ariannol yn cael ei gwrdd yn ystod y flwyddyn, gyda unrhyw weddill yn cael ei gyllido o'r cronfeydd. Mae disgwyliad felly bydd y cyfraniad yma yn cynyddu. . Mae amlinelliad isod, ac mae'r manylion llawn yn Atodiadau 6 a 7.

Mae'r cyfraniad o £1,061,760 o gronfeydd yn cynnwys:

Refeniw £731,330 (atodiad 6.)

Cyfalaf £330,430 (atodiad 7.)

Gweler atodiad 6 & 7 am fanylion llawn

6. Lefi ar Awdurdodau Cyfansoddol

- 6.1 Adran 71 o Ddeddf yr Amgylchedd 1995 a Rheoliadau Ardollau Awdurdodau'r Parciau Cenedlaethol (Cymru) (Diwygio) sy'n rhagnodi'r dull gosod ardoll, ac mae'n ofynnol i'r Awdurdod gymeradwyo'r ardollau cyn gellir eu hawlio gan yr awdurdodau cyfansoddol perthnasol.
- 6.2 Dyfarnir yr ardollau ar sail traean o'r Grant Parc Cenedlaethol a dderbynnir gan Llywodraeth Cymru. Rhennir yr ardoll rhwng yr awdurdodau cyfansoddol yn unol â'r "cyfrannau perthnasol" nodir yn Rheoliad 5 a'r Atodlen i'r Ddeddf uchod.
- 6.3 Mae'r tabl isod yn dangos dosraniad yr ardoll ar sail y ffigwr grant a dderbyniwyd gan Llywodraeth Cymru a'r "cyfrannau perthnasol" o'r Atodlen i'r Ddeddf.

2023/24	(£)	Cyfrannau	(£)
Grant Llywodraeth	4,119,789		
Cyfanswm yr Ardollau	1,373,262		
Cyfanswm Cyllido	5,493,051		
Dosraniad o'r Ardoll :	Cyngor Gwynedd	77.1%	1,058,785
	Cyngor Bwrdeistref	22.9%	314,477
	Sirol Conwy		
	Cyfanswm	100%	1,373,262

- 6.4 Crynhoir sut ariannir y gyllideb o £7,195,119 (gweler atodiadau 2-4) fel a ganlyn:-

Grant Llywodraeth	£4,119,789
Cyfanswm yr Ardollau	£1,373,262
Cyfraniad (net) o Gronfeydd Wrth Gefn	£1,061,760
Diffyg	<u>£ 640,450</u>
Cyllideb 2024/25	<u>£7,195,119</u>

7. ARGYMHELLION

- 7.1 Cymeradwyo cyllideb refeniw a chyfalaf Awdurdod Parc Cenedlaethol Eryri ar gyfer 2024/25, fel y'i cyflwynir yn yr atodiadau dilynol.**
- 7.2 Cymeradwyo'r ardollau ar yr awdurdodau bilio, fel nodir yn rhan 6.3 uchod.**

	(£)	(£)
1 Cyllideb Sylfaenol 2023/24		8,343,810
2 Newid mewn costau staff		
Newidiadau gorfodol		
Gwrthdroi darpariaeth cyflogau 2023/24	-	231,600
Cytundeb 2023/24 (£1,925 ar bob pwynt cyflog)		330,110
Darpariaeth Chwyddiant 2024/25 6%		349,990
		448,500
Newidiadau dewisol		
Mân Addasiadau i Strwythur a Swyddi	-	87,570
		87,570
3 Newid mewn gwariant Cynnydd		
Newid mewn Gwerth Ardrethol		47,900
		47,900
4 Newid mewn incwm Cynnydd		
Llog Banc	-	72,000
		72,000
Incwm Grantiau a Prosiectau		
Eryri Fringes	-	31,260
LIFE - grantiau wedi eu derbyn o flaen llaw	-	535,820
Adfer Natur	-	2,530
Mawndiroedd	-	37,770
Cynllun Carneddau	-	12,940
		620,320
Gostyngiad		
Incwm yr Ysgwrn		4,110
		4,110
Prosiectau Grantiau sydd wedi dod i ben		
ENRaW		24,560
Cynllun THI Dolgellau		11,910
Harlech ac Ardudwy	-	13,000
		23,470
Newid i Brosiectau Cyfalaf wedi cyllido o grantiau/ cronfeydd	-	892,711
		892,711
5 Cyllideb Sylfaenol 2024/25		7,195,119
6 Grant Parc Cenedlaethol ac Ardoll 2024/25		- 5,493,050
7 Cyfraniad Net o gronfeydd wrth gefn		
Cronfa wrth gefn (prosiectau) Cynllun Carneddau	-	25,000
Cronfa wrth gefn - Llwybrau Llesiant	-	40,000
Cronfa wrth gefn - Cynllun Maniffesto Ieuenctid	-	39,310
Cynllun Dehongli'r Wyddfa	-	23,000
Cynllun Partneriaeth Yr Wyddfa	-	15,000
Carneddau - Data Lidar	-	3,000
Carneddau - Llwybrau	-	35,000
Penmaen Brith (Cylchdaith)	-	25,000
Cronfa wrth gefn Awyr Dywyll	-	58,180
Prosiectau Cyfalaf Awyr Dywyll	-	33,610
Prosiect Cyfalaf Gorseddau	-	148,220
Prosiect Cyfalaf Llyn Llywelyn/ Drws y Coed Rhyd Ddu	-	23,750
Prosiect Cyfalaf Lon Gwyrfa	-	23,850
Cost Cyflogaeth Swyddog Ymgysylltu	-	43,420
Cost Cyflogaeth adran Cynllunio	-	37,260
Cost Cyflogaeth prosiect Wyddfa Di-blastig	-	43,420
Cost Cyflogaeth Swyddog Partneriaethau'r Wyddfa	-	34,480
Cost Cyflogaeth Swyddog Eiddo	-	47,880
Cost Plas Tan y Bwlch i ddod o gronfeydd	-	260,960
Cost ail-strwythuro wardeiniad	-	30,870
Cyfraniad ffi admin TCLLC ar waith Cyllid	-	16,000
Cyfraniad Mawndiroedd	-	54,547
		1,061,757
8 Gwarged		640,450

Atodiad 2 / Appendix 2

**CRYNODEB O'R GYLLIDEB REFENIW 2024/25
REVENUE BUDGET SUMMARY 2024/25**

PRIF FEYSYDD GWASANAETH / KEY SERVICE AREAS

	Cyllideb Net Net Budget 2024/25	
	£	%
<u>Gwasanaeth / Service :</u>		
Cynllunio a'r Dreftadaeth Ddiwylliannol a Rheolaeth Tir/ Planning and Cultural Heritage and Land Management	2,124,327	28.9
Corfforaethol / Corporate	4,855,597	66.0
Balansau, Arian Wrth Gefn a Darpariaethau / Balances, Reserves & Provisions	379,986	5.2
Cyllideb Net Gwasanaethau / Net Services Budget	7,359,910	100.0
Llog ar Arian Dros Ben / Interest Earned on Surplus Funds	-100,000	
Cyllido Gwariant Cyfalaf / Financing of Capital Expenditure	526,259	
Addasiad Taliadau Cyfalaf / Capital Charges Adjustment	-591,050	
Cyfanswm Cyllideb Cyfrif Refeniw / Total Revenue Account Budget	7,195,119	
 <u>Daw'r Arian O / Financed by :-</u>		
Cronfeydd wrth gefn / Reserves (prosiectau/projects)	1,061,748	14.8
Cronfeydd wrth gefn / Reserves (diffyg / deficit)	640,450	8.9
Grant y Parc Cenedlaethol / National Park Grant	4,119,789	57.3
Dyraniad Lefi Rhwng Cynghorau Lleol / Levy Allocation between Constituent Authorities -		
Cyngor Gwynedd Council	1,058,785	14.7
Cyngor Conwy Council	314,477	4.4
	7,195,250	100.0

Atodiad 3 / Appendix 3

**CRYNODEB O'R GYLLIDEB REFENIW 2024/25
REVENUE BUDGET SUMMARY 2024/25**

LEFEL ODDRYCHOL / SUBJECTIVE ANALYSIS

	Cyllideb Budget 2024/25 £	%
Gweithwyr / Employees	5,914,426	56.1
Tir ag Adeiladau / Premises & Grounds	1,532,960	14.5
Cludiant / Transport	154,740	1.5
Cyflenwadau a Gwasanaethau / Supplies & Services	1,972,412	18.7
Taliadau Cyfalaf / Capital Charges	591,050	5.6
Arian Wrth Gefn a Darpariaethau / Reserves & Provisions	379,986	3.6
Cyllideb Gros Gwasanaethau / Gross Services Budget	10,545,574	100.0
Incwm / Income	-3,185,664	
Cyllideb Net Gwasanaethau / Net Services Budget	7,359,910	
Llog ar Arian Dros Ben / Interest Earned on Surplus Funds	-100,000	
Cyllido Gwariant Cyfalaf / Financing of Capital Expenditure	526,259	
Addasiad Taliadau Cyfalaf / Capital Charges Adjustment	-591,050	
Cyfanswm Cyllideb Cyfrif Refeniw / Total Revenue Account Budget	7,195,119	

Atodiad 4 / Appendix 4

CYLLIDEB REFENIW 2024/25

REVENUE BUDGET 2024/25

Costau Gweithwyr a Chostau Rhedeg	Costau Cyfalaf	Cyllideb Gros 2024/25	Gwerthu, Ffioedd ac Incwm Grant	Cyllideb Net 2024/25
Employee Costs & Running Expenses	Capital Charges	Gross Budget 2024/25	Sales Fees & Grant Income	Net Budget 2024/25
£	£	£	£	£

Cynllunio a Threftadaeth Diwylliannol a Rheolaeth Tir / Planning and Cultural Heritage and Land Management

Archeoleg / Archaeology	67,538	-	67,538	-	67,538
Treftadaeth Diwylliannol / Cultural Heritage	80,778	-	80,778	-	80,778
Ysgwrn	120,372	45,250	165,622	- 46,800	118,822
Cynllun Partneriaeth Tirwedd Carnedau / Carneddau Landscape Partnership Scheme	583,777		583,777	- 558,777	25,000
Cynllunio/ Planning	900,520	3,320	903,840	- 206,500	697,340
Cadwraeth ac Amaethyddiaeth / Conservation and Agriculture	791,712	10,580	802,292	- 269,220	533,072
LIFE-Coedwigoedd Celtaidd / LIFE - Celtic Rainforests	618,772	-	618,772	- 543,979	74,793
Awyr Dywyll / Dark Skies	58,176	-	58,176	-	58,176
Adfer Natur a Dal a Storio Carbon / Nature Recovery and Carbon Sequestration	70,746	-	70,746	- 70,746	-
Mawndiroedd/ Peatlands	250,000	-	250,000	- 250,000	-
Cynllun Rheolaeth a Phartneriaethau / Park Management Plan and Partnerships	468,808	-	468,808	-	468,808
Eryri Fringes	31,252	-	31,252	- 31,252	-
	4,042,451	59,150	4,101,601	- 1,977,274	2,124,327

Corfforaethol / Corporate

Costau Gweithwyr a Chostau Rhedeg	Costau Cyfalaf	Cyllideb Gros 2024/25	Gwerthu, Ffioedd ac Incwm Grant	Cyllideb Net 2024/25
Employee Costs & Running Expenses	Capital Charges	Gross Budget 2024/25	Sales Fees & Grant Income	Net Budget 2024/25
£	£	£	£	£

Gweinyddol / Administration	223,627	-	223,627	- 300	223,327
Cyllid / Finance	229,380	1,250	230,630	-	230,630
Technoleg Gwybodaeth / Information Technology	343,032	24,980	368,012	-	368,012
Cyfreithiol / Legal	58,380	-	58,380	-	58,380
Adnoddau Dynol/ Human Resources	208,157	-	208,157	-	208,157
Cyfiethu / Translation	107,095	1,430	108,525	-	108,525
Pencadlys / Headquarters	149,056	121,690	270,746	- 9,000	261,746
Cymorth i Aelodau a'r Awdurdod / Members & Authority Support	206,886	-	206,886	-	206,886
Rheoli Corfforaethol / Corporate Management	681,189	-	681,189	- 18,000	663,189
Plas Tan Y Bwlch	570,216	225,540	795,756	- 309,260	486,496

Eiddo / Property	247,489	-	247,489	-	247,489
Cyfleusterau Ymwelwyr / Visitor Facilities	262,330	67,280	329,610	- 66,160	263,450
Meysydd Parcio / Car Parks	343,715	3,090	346,805	- 830,020	483,215
Llyn Tegid	33,910	2,030	35,940	- 56,120	20,180
Casglu Ysbwriel / Litter Collection	15,000	4,510	19,510	-	19,510
Ymgysylltu / Engagement	364,945	7,300	372,245	- 4,130	368,115
Wyddfa Di-blastig / Plastic-free Yr Wyddfa	43,416		43,416		43,416
Manifffesto Ieuenctid / Young People's Manifesto	39,310	-	39,310	-	39,310
Llwybrau Llesiant / Well Being Routes	40,000	-	40,000	-	40,000
Canolfannau Gwybodaeth / Information Centres	373,749	5,940	379,689	- 193,110	186,579
Mynediad i'r Cyhoedd / Public Access	120,910	4,640	125,550	- 2,000	123,550
Wardeiniaid, Gweithwyr Stad a Gwirfoddolwyr / Wardens, Estate Workers and Volunteers	1,152,505	62,220	1,214,725	- 7,500	1,207,225
Traffic a Thrafnidiaeth / Traffic and Transport	5,000	-	5,000	-	5,000
	5,819,297	531,900	6,351,197	- 1,495,600	4,855,597

Balansau, Arian wrth Gefn a Darpariaethau / Balances, Reserves & Provisions

Darpariaeth Chwyddiant Cyffredinol / General Prices Inflation - Provision	30,000	-	30,000	-	30,000
Darpariaeth Chwyddiant Cyflogau / Inflation Provision	349,986	-	349,986	-	349,986
Payroll	379,986	-	379,986	-	379,986
Cyfanswm Cyllid Gwasanaethau / Total Services Budget	10,241,734	591,050	10,832,784	- 3,472,874	7,359,910
Llog ar Arian Dros Ben / Interest Earned on Surplus Funds	-	-	-	- 100,000	100,000
Cyllido Gwariant Cyfalaf / Financing of Capital Spend	526,259	-	526,259	-	526,259
Addasiad Taliadau Cyfalaf / Capital Charges Adjustment	-	- 591,050	- 591,050	-	591,050
Cyfanswm Cyllid Cyfrif Refeniw / Revenue Account Budget	10,767,993	-	10,767,993	- 3,572,874	7,195,119

Gwariant Cyfalaf 2024/25**Atodiad 5**

Disgrifiad	(£)	(£)
Technoleg Gwybodaeth	22,340	
Mynediad - Prosiectau	10,000	
Wardeiniaid - Cerbydau	14,000	
		<hr/>
		46,340
Cynlluniau Treftadaeth Diwylliannol	149,490	
		<hr/>
		149,490
Carneddau - Llwybrau	35,000	
Penmaen Brith (Cylchdaith)	25,000	
Mobile Observatory	23,600	
Sky Paths	10,010	
Gorseddau slate quarrying landscape	148,220	
Cynllun Dehongli'r Wyddfa	23,000	
Cynllun Partneriaeth yr Wyddfa	15,000	
Llyn Llywelyn / Drws y Coed, Rhyd Ddu	23,750	
Lon Gwyrfai	23,850	
		<hr/>
		327,430
Carneddau - Data Lidar	3,000	
		<hr/>
		3,000
Eryri Cymunedol TCLC	155,000	
Eryri Carbon a Ni TCLC	175,000	
Natur Eryri TCLC	165,000	
Twristiaeth TCLC	355,000	
		<hr/>
		850,000
		<hr/>
		1,376,260

Defnydd Cronfeydd Wrth Gefn (Refeniw)**Atodiad 6**

Prosiect	Cronfa	(£)	(£)
Carneddau	Cronfa Prosiectau	25,000	
Maniffesto Ieuenctid	Cronfa Grantiau Refeniw	39,310	
Swyddog Ymgysylltu	Cronfa Prosiectau	43,420	
Swyddog Cynllunio	Cronfa Prosiectau	37,260	
Swyddog yr Wyddfa Di-blastig	Cronfa Prosiectau	43,420	
Swyddog Partneriaethau'r Wyddfa	Cronfa Prosiectau	34,480	
Swyddog Eiddo	Cronfa Prosiectau	47,880	
Costau Wardeiniaid	Cronfa Prosiectau	30,870	
Cyfraniad Cyllid TCLLC	Cronfa Prosiectau	16,000	
Awyr Dywyll	Cronfa Prosiectau	58,180	
Mawndiroedd (grant NPAP)	Cronfa Prosiectau	54,550	
			<hr/>
			430,370
Costau Plas Tan y Bwlch - cyfnod pontio	Cronfa Risgiau Penodol	260,960	
			<hr/>
			260,960
Llwybrau Llesiant	Cronfa Prosiectau	40,000	
			<hr/>
			40,000
	Cyfanswm		<hr/>
			731,330

Defnydd Cronfeydd Wrth Gefn (Cyfalaf)**Atodiad 7**

Prosiect	Cronfa	(£)	(£)
Carneddau - Llwybrau	Grantiau Cyfalaf Ll. Cymru	35,000	
Penmaen Brith (Cylchdaith)	Grantiau Cyfalaf Ll. Cymru	25,000	
Mobile Observatory	Grantiau Cyfalaf Ll. Cymru	23,600	
Sky Paths	Grantiau Cyfalaf Ll. Cymru	10,010	
Tirwedd Llechi Gorseddau	Grantiau Cyfalaf Ll. Cymru	148,220	
Cynllun Dehongli'r Wyddfa	Grantiau Cyfalaf Ll. Cymru	23,000	
Cynllun Partneriaeth yr Wyddfa	Grantiau Cyfalaf Ll. Cymru	15,000	
Llyn Llywelyn / Drws y Coed, Rhyd Ddu	Grantiau Cyfalaf Ll. Cymru	23,750	
Lon Gwyrfai	Grantiau Cyfalaf Ll. Cymru	23,850	
Carneddau (Data Lidar)	Grantiau Cyfalaf Ll. Cymru	3,000	
			<hr/>
			330,430
			<hr/>
			330,430

CYFARFOD	Awdurdod Parc Cenedlaethol Eryri
DYDDIAD	7 Chwefror 2024
TEITL	STRATEGAETH CYFALAF 2024/25
ADRODDIAD GAN	Prif Swyddog Cyllid
PWRPAS	Cymeradwyo'r Strategaeth Gyfalaf ar gyfer 2024/25 ac argymhellion y Prif Swyddog Cyllid yn gysylltiedig â'r Cod Darbodus.

1 CEFNDIR

1.1 Mae adroddiad y Strategaeth Gyfalaf yn rhoi trosolwg lefel uchel o sut mae gwariant cyfalaf, ariannu cyfalaf a gweithgarwch rheolaeth trysorlys yn cyfrannu at ddarparu gwasanaethau'r Parc Cenedlaethol ynghyd â throsolwg o sut y caiff risg cysylltiedig ei reoli a'r goblygiadau ar gyfer cynaliadwyedd ariannol yn y dyfodol.

1.2 Mae'r Strategaeth yn cwmpasu:-

- Gwariant Cyfalaf a Chyllido,
- Rheolaeth Trysorlys, gan gynnwys statws diddyled,
- Buddsoddiadau ar gyfer Dibenion Gwasanaeth,
- Gweithgareddau Masnachol,
- Rhwymedigaethau,
- Goblygiadau Cyllideb Refeniw, a
- Gwybodaeth a Sgiliau

2 GWARIANT CYFALAF A CHYLLIDO

2.1 Gwariant cyfalaf yw ble mae'r Awdurdod yn gwario arian ar asedau, megis eiddo neu gerbydau a ddefnyddir ar gyfer mwy na blwyddyn. Ar gyfer Awdurdod y Parc Cenedlaethol mae hyn yn cynnwys gwariant ar asedau sy'n eiddo i gyrff eraill, a grantiau i gyrff eraill sy'n eu galluogi i adnewyddu adeiladau rhestredig. Mae gan yr Awdurdod rywfaint o ddisgresiwn cyfyngedig ar yr hyn sy'n cyfrif fel gwariant cyfalaf, er enghraifft, nid yw asedau sy'n costio llai na £10,000 yn cael eu cyfalafu ac fe'u dangosir yn erbyn refeniw yn ystod y flwyddyn.

2.2 Yn 2024/25, mae'r Awdurdod yn cynllunio gwariant cyfalaf o £1,376k fel y crynhoir isod:

Tabl 1: Dangosydd Darbodus: Amcangyfrifon o Wariant Cyfalaf mewn £ miloedd

	2022/23 Gwir (£'000)	2023/24 Rhagolwg (£'000)	2024/25 Cyllideb (£'000)	2025/26 Cyllideb (£'000)	2026/27 Cyllideb (£'000)
Cronfa Gyffredinol (Gwasanaethau Corfforaethol)	486	36	36	36	69
Cronfa Gyffredinol (Allanol i'r Awdurdod)	966	1,382	1,340	384	205
Buddsoddiadau Cyfalaf	0	0	0	0	0
CYFANSWM	1,652	1,419	1,376	420	274

2.3 Mae prif brosiectau cyfalaf y gronfa gyffredinol ar gyfer 2024/25 yn cynnwys gwerth £1,145,000 o gynlluniau cyfalaf a ariennir gan Lywodraeth Cymru. Mae'r ffigwr yma yn cynnwys £850,000 ar gyfer cynlluniau Tiroedd Cynladwy, lleoedd Cynladwy (TCLIC). Mae hwn yn rhan o gynllun 3 mlynedd, ac mi fydd y cytundeb presennol yn dod i ben ar ddiwedd 2024/25. Mae posibilrwydd bydd cytundeb pellach ar gael o 2025/26, ond nid ydym eto wedi derbyn unrhyw gadarnhad. Mae'r prif gyfraniad unigol gan yr Awdurdod ar gyfer cynlluniau Treftadaeth Ddiwylliannol, yn ogystal a'r cyllideb blynyddol ar gerbydau wardeiniaid, offer TG a prosiectau mynediad.

2.4 LLYWODRAETHU:

Mae'r dyraniad o'r gyllideb refeniw flynyddol yn sefyll, ac yn arfer yn cael ei ategu gan gyllidebau sydd heb eu gwario a gariwyd drosodd o'r flwyddyn ariannol flaenorol. O ystyried yr her ariannol sydd yn gwynebu yr awdurdod, mae'n anhebygol bydd unrhyw arian i'w gario drosodd ar gyfer pwrpasau cyfalaf dros y dair blynedd nesaf.

2.5 Rhaid ariannu'r holl wariant cyfalaf, naill ai o –

- ffynonellau allanol (grantiau'r llywodraeth a chyfraniadau eraill),
- adnoddau'r Awdurdod ei hun (refeniw, cronfeydd wrth gefn a derbyniadau cyfalaf) neu
- ddyled (benthyca, prydlesu a Menter Cyllid Preifat).

Mae dull cyllido arfaethedig y gwariant uchod fel a ganlyn:

Tabl 2: Arian cyfalaf mewn £ miloedd

	2022/23 Gwir (£'000)	2023/24 cyllideb (£'000)	2024/25 cyllideb (£'000)	2025/26 cyllideb (£'000)	2026/27 cyllideb (£'000)
Ffynonellau allanol	1,350	1,289	1,145	146	0
Adnoddau ein hunain	303	130	231	274	274
Dyled	0		0	0	0
CYFANSWM	1,652	1,419	1,376	420	274

Mae'r "ffynonellau allanol" a nodir yn y tabl uchod yn cynrychioli grantiau a chyfraniadau. Mae'r Awdurdod yn "ddi-dyled" ac ar hyn o bryd nid oes unrhyw fwriad o fynd i ddyled yn 2024/25. Fodd bynnag, mae Cynllun Life – Coedwigoedd Celtaidd yn debygol o greu sefyllfa lle fydd angen ystyried benthyciad tymor byr. Mae dyddiad cwblhau wedi ymestyn at Hydref 2027 ac nid oes disgwyl i daliad arall gael ei dderbyn cyn bydd posib ei hawlio yn ôl yn dilyn cwblhad ac archwiliad y cynllun. Mae arian wedi ei glustnodi yn benodol ar gyfer y cynllun yn y cronfeydd wrth gefn fydd yn ddigonol hyd at 2025, felly bydd angen ystyried o fewn y flwyddyn ariannol os bydd angen ystyried benthyciad.

2.6 Mae gan yr Awdurdod gronfa derbyniadau cyfalaf wrth gefn ar hyn o bryd, rhagwelir bydd balans y gronfa yn £163,790 ar 31/3/2024.

2.7 Mae gofyniad cyllido cyfalaf yr Awdurdod yn 'sero' ac fe ddisgwylir i'r Awdurdod barhau yn ddi-ddyled yn 2024/25.

2.8 RHEOLI ASED AU:

Er mwyn sicrhau bod asedau cyfalaf yn parhau i fod o ddefnydd hirdymor, mae gan yr Awdurdod gynllun rheoli asedau ar waith ac mae'n cael ei adolygu ar hyn o bryd i bennu lefel yr ymrwymiad ariannol sydd ei angen dros y blynyddoedd i ddod.

2.9 GWAREDU ASED AU:

Bydd unrhyw benderfyniad ynglyn a syt i ymdrin a'r ennillion yn ymwneud a garedu asedau yn cael ei roi o flaen yr Awdurdod. Fel arall, mae'r ennillion o waredu cerbydau a pheiriannau trwm wedi'u neilltuo ar gyfer ariannu rhai yn eu lle (i'w hamnewid).

3 RHEOLAETH TRYSORLYS

3.1 Mae Rheolaeth Trysorlys yn ymwneud â chadw arian digonol ond nid gormod o arian ar gael i ddiwallu anghenion gwario'r Awdurdod, wrth reoli'r risgiau dan sylw. Buddsoddir arian parod hyd nes y bydd ei angen, ac fe ellir diwallu prinder trwy fenthyca, er mwyn osgoi balansau gormodol neu orddrafftiau yn y cyfrif cyfredol yn y banc.

3.2 STRATEGAETH FENTHYCA:

Cytunwyd wrth drafod Polisi'r Awdurdod ar Fenthyca yn y Pwyllgor Perfformiad ac Adnoddau (9/11/2016) y dylai unrhyw fenthyca yn y dyfodol fod ar gyfer prosiectau penodol sydd ag achos busnes cadarn. Yn absenoldeb cynnig i'r awdurdod ei hun ariannu cynllun cyfalaf penodol, **bydd yr Awdurdod, yn dechrau ar y flwyddyn ariannol 2024/25 heb unrhyw ddyled ac at ddibenion rheolaeth trysorlys ystyrir fod yr Awdurdod yn ddi-ddyled.**

3.3 CYFYNGIAD BENTHYCA FFORDDIADWY:

Mae'n ofynnol yn gyfreithiol i'r Awdurdod osod cyfyngiad ar fenthyca fforddiadwy (a elwir hefyd yn derfyn awdurdodedig ar gyfer dyled allanol) bob blwyddyn. Yn unol â chanllawiau statudol, gosodir "ffin weithredol" is hefyd fel lefel rhybudd petai'r ddyled yn agosáu at y cyfyngiad / terfyn.

Tabl 3: Dangosydd Darbodus: Cyfyngiad awdurdodedig a ffin weithredol mewn £ miloedd

	Cyfyngiad 2023/24	Cyfyngiad 2024/25	Cyfyngiad 2025/26	Cyfyngiad 2026/27
Cyfyngiad awdurdodedig - benthyca	500	500	500	500
Cyfyngiad awdurdodedig - PFI a phrydlesi	0	0	0	0
Cyfyngiad awdurdodedig - cyfanswm dyled allanol	500	500	500	500
Ffin weithredol - benthyca	100	100	100	100
Ffin weithredol - PFI a phrydlesi	0	0	0	0
Ffin weithredol - cyfanswm dyled allanol	100	100	100	100

Ni argymhellir unrhyw ostyngiad i'r 'cyfyngiad benthyca awdurdodedig' a'r 'ffin weithredol', er mwyn cadw hyblygrwydd, yng nghyd-destun ansicrwydd pwysedd chwyddiant a'r posibilrwydd o gyllideb fflat hyd at 2027.

3.4 STRATEGAETH FUDDSODDI:

Mae buddsoddiadau'r Trysorlys yn codi o dderbyn arian parod cyn iddo gael ei dalu allan eto. Yn gyffredinol, ni ystyrir bod buddsoddiadau a wneir am resymau gwasanaeth yn rhan o reoli'r trysorlys.

3.5 Polisi'r Awdurdod ar fuddsoddiadau trysorlys yw blaenoriaethu diogelwch a hylifedd dros enillion buddsoddi; hynny yw canolbwyntio ar leihau risg, yn hytrach na uchafu'r llog a dderbynnir. Caiff arian parod sy'n debygol o gael ei wario yn y tymor byr ei fuddsoddi yn ddiogel, er enghraifft gyda'r Llywodraeth, awdurdodau lleol eraill, neu fanciau dethol o ansawdd uchel, i leihau'r perygl o golli'r prifswm. Nid yw'r Awdurdod, ar hyn o bryd, yn dal buddsoddiadau am delerau hirach (byddai'r rhain yn cael eu buddsoddi'n ehangach, gan gynnwys bondiau, cyfranddaliadau ac eiddo, i gydbwysu'r risg o golled yn erbyn y risg o dderbyn enillion is na chwyddiant).

3.6 Bydd llif arian dydd i ddydd yr Awdurdod yn cael ei fonitro'n ofalus trwy gydol y flwyddyn. Bydd unrhyw arian dros ben yn cael ei adneuo gydag un neu fwy o'r sefydliadau a ganlyn:

- Bank of Scotland
- HSBC
- Santander DU
- Banc Barclays
- Banc Lloyds
- Cymdeithas Adeiladu Nationwide
- Swyddfa Rheoli Dyledion y D.U. ("DMO")

3.7 Bydd symiau a fuddsoddir yn dibynnu ar y statws credyd presennol a'r lleiafswm balansau gofynnol, tra hefyd yn cynnal balansau digonol i fodloni gofynion llif arian yr Awdurdod. Mae'r prif bwyslais ar ddiogelu arian yr Awdurdod ac i'r perwyl hwn mae swyddogion cyllid yn trefnu bod yna ledaeniad mor ymarferol â phosibl rhwng y sefydliadau cymeradwy (heblaw am Barclays).

3.8 Ar adeg ysgrifennu, mae gan y banciau a nodir uchod, statws credyd priodol (statws credyd tymor byr F1 Fitch neu well am ddal adneuo tymor byr).

3.9 Gall banc Barclays, yng nghyswllt cyfrif cyfredol yr Awdurdod, fod yn eithriad i'r gofyniad statws credyd, lle (os bydd statws credyd y banc yn disgyn) gall yr Awdurdod barhau i adneuo arian sy'n weddill dros nos.

Caiff taliadau cerdyn credyd neu ddebyd am ffioedd parcio a dderbynnir drwy beiriannau talu ac arddangos eu prosesu trwy'r Allied Irish Bank, sydd â graddfa statws credyd F2. Mae'r risg yn cael ei liniaru drwy drosglwyddo i Barclays o fewn 3 diwrnod gwaith.

3.10 Yn ogystal, mae'r Awdurdod yn adneuo arian â chymdeithasau adeiladu heb eu graddio, e.e. Cymdeithas Adeiladu Nationwide, lle mae dadansoddiad credyd annibynnol yn dangos eu bod yn ddigon teilwng o greddyd.

3.11 Petai statws credyd y sefydliadau ariannol cymeradwy yn disgyn yn gyffredinol, bydd yr Awdurdod yn ystyried adneuo arian â Swyddfa Rheoli Dyledion y D.U. ("DMO"). Byddai hynny'n sicrhau diogelwch, ond dim ond ychydig iawn o log fyddai'n dderbyniadwy.

3.12 Mae buddsoddiadau'r Awdurdod ar gyfer dibenion rheolaeth trysorlys yn unig h.y. nid oes eiddo yn cael ei ddal fel buddsoddiad a dim buddsoddiad i gefnogi gwasanaethau.

Tabl 4: Buddsoddiadau rheolaeth Trysorlys mewn £ miloedd

	31.3.2023 Gwir (£'000)	31.3.2024 cyllideb (£'000)	31.3.2025 cyllideb (£'000)	31.3.2026 cyllideb (£'000)	31.3.2027 cyllideb (£'000)
Buddsoddiadau tymor agos	11,089	10,690	8,138	5,683	3,037
Buddsoddiadau tymor hwy					
CYFANSWM	11,089	10,690	8,138	5,683	3,027

Mae'r tabl uchod yn adlewyrchu'r ffaith bod swm sylweddol o grantiau "un-tro" wedi'u talu i'r Awdurdod yn ystod y blynyddoedd diweddar, yn ogystal ar angen i ddefnyddio'r cronfeydd wrth gefn yn ystod y cyfnod heriol yma.

3.13 LLYWODRAETHU:

Mae penderfyniadau ar fuddsoddiadau rheolaeth trysorlys a benthyca yn cael eu gwneud bob dydd, ac felly'n cael eu dirprwyo i'r Pennaeth Cyllid a'r staff Cyllid, fel y'u cynghorir gan y Prif Swyddog Cyllid, lle bo angen. Rhaid i'r Pennaeth Cyllid a'r staff Cyllid weithredu yn unol â Strategaeth Rheolaeth Trysorlys a gymeradwywyd gan yr Awdurdod ym mis Chwefror bob blwyddyn. Cyflwynir adroddiadau ar weithgarwch rheolaeth trysorlys i'r Awdurdod fel a ganlyn:

- Cyflwynir adroddiadau ar weithgarwch rheolaeth trysorlys i'r Awdurdod yn ystod y flwyddyn ariannol (yn ysgrifenedig neu ar lafar fel y bernir sy'n briodol), ac ar ol y flwyddyn (yn ysgrifenedig).

4 BUDDSODDIADAU AR GYFER DIBENION GWASANAETH

Nid yw'r Awdurdod yn ymgymryd â buddsoddiadau o'r fath, yn hytrach, mae'n darparu cymorth trwy gyfrwng grantiau trwy e.e. Cronfa Gomisiynu, cronfa grantiau bach, cyllideb adeiladau rhestredig.

5 GWEITHGAREDDAU MASNACHOL

5.1 Ar hyn o bryd nid oes gan yr Awdurdod fuddsoddiadau mewn eiddo er budd ariannol yn unig.

5.2 Mae'r Awdurdod yn cymryd rhan mewn gweithgareddau masnachol eraill, megis gwerthiant yn y tair Canolfan Groeso ac yn eiddo Yr Ysgwrn. Mae'r enillion yn cyfrannu at gostau rhedeg y gwasanaethau unigol. Fel y nodwyd yn Natganiad Cyfrifon 2022/23 - £2,540k a gynhyrchwyd o ffioedd, taliadau a godir ac incwm arall sy'n seiliedig ar wasanaeth, ac mae prif gydrannau'r rhain fel a ganlyn:

- Incwm ffioedd y Maes Parcio £1,179k
- Ffioedd Cynllunio £308k
- Ffioedd Canolfannau Gwybodaeth £219k
- Rhent £56k

5.3 Rheolir y risgiau dan sylw trwy gyfrwng bwrdd rheoli Plas Tan y Bwlch, bwrdd rheoli'r Ysgwrn ac adroddiadau monitro cyllideb i aelodau'r Awdurdod. Mae Plas Tan y Bwlch a'r Ysgwrn hefyd wedi'u cynnwys ar y Gofrestr Risgiau Corfforaethol.

6 ATEBOLRWYDD

6.1 Mae'r Awdurdod wedi derbyn symiau sylweddol o grantiau refeniw a chyfalaf "un-tro" a dalwyd ymlaen llaw mewn blynyddoedd diweddar - trosglwyddwyd y rhan fwyaf o'r rhain i'r cronfeydd refeniw a chyfalaf wrth gefn, tra bo rhai (megis grant LIFE) wedi eu cofnodi o dan gredydwyd.

6.2 Mae'r Awdurdod yn adolygu'r cronfeydd wrth gefn yn flynyddol.

6.3 **LLYWODRAETHU:** Adroddir ar sefyllfa'r gronfa bensiw yn flynyddol i'r aelodau fel rhan o'r Datganiad Cyfrifon Blynyddol. Mae'r Pennaeth Cyllid yn adolygu'r sefyllfa o ran defnyddio grantiau a chynnydd yn erbyn proffil fel rhan o'r broses fonitro cyllideb sy'n bwydo i mewn i adroddiadau i'r aelodau bob mis Medi, Rhagfyr a Mawrth, ac adroddiad alldro'r Awdurdod ym mis Mai.

7 GOBLYGIADAU'R GYLLIDEB REFENIW:

7.1 Gan fod yr Awdurdod yn ddi-ddyled, nid oes unrhyw daliadau llog dyled i'r gyllideb refeniw.

7.2 CYNALIADWYEDD:

Mae'r Prif Swyddog Cyllid yn fodlon bod y rhaglen gyfalaf arfaethedig yn ddarbodus, yn fforddiadwy ac yn gynaliadwy oherwydd nid oes angen ei ariannu gan ddyledion allanol.

8 GWYBODAETH A SGILIAU

8.1 Mae'r Awdurdod yn cyflogi staff cymwys a phrofiadol proffesiynol mewn swyddi uwch sy'n gyfrifol am wneud gwariant cyfalaf, benthycia a phenderfyniadau buddsoddi.

8.2 Lle nad oes gan staff yr Awdurdod y wybodaeth a'r sgiliau sydd eu hangen, mae'n bosibl defnyddio ymgynghorwyr allanol ac ymgynghorwyr sy'n arbenigwyr yn eu maes. Ar hyn o bryd, mae gweithrediadau Rheolaeth Trysorlys yr Awdurdod yn gymharol syml, felly nid oes angen arbenigedd allanol, ac eithrio ymgynghori fel bo'r angen gyda Phrif Swyddog Cyllid yr Awdurdod.

9 ARGYMHELLION

9.1 Noder nad oes bwriad i fenthycu arian at ddibenion cyfalaf, ond mae'r cyfyngiadau isod yn cael eu hargymell ar lefel ddarbodus fel mesur rhagofalus rhag ofn bydd argyfwng neu fod angen gwariant ar fyr rybudd.

9.2 Cymeradwyo dim newid yn:

- (i) y Cyfyngiad Benthycu Awdurdodedig o £500,000 ar gyfer 2024/25, a Ffin Weithredol o £100,000, a
- (ii) dim cyfyngiad ar gyfran y llog sy'n daladwy ar gyfradd amrywiol.

9.3 Mabwysiadu'r Strategaeth Benthycu Cyfalaf ar gyfer 2024/25 fel yr amlinellir ym mharagraff 3.3 yr adroddiad, a nodi'r cynnwys sy'n ymwneud â'r Cod Darbodus (gweler y tablau o dan baragraffau 2.2, 3.3 a 7.1).

9.4 Mabwysiadu'r Strategaeth Fuddsoddi ar gyfer 2024/25 fel yr amlinellir ym mharagraffau 3.5-3.14 yr adroddiad, a nodi'r sefydliadau a restrir ym mharagraff 3.7.

CYFARFOD:	Awdurdod Parc Cenedlaethol Eryri
DYDDIAD:	07 Chwefror, 2024
TEITL:	PLAS TAN Y BWLCH
AWDUR:	Prif Weithredwr
DIBEN:	Rhoi diweddariad i Aelodau'r Awdurdod i'w galluogi i ystyried a thrafod y cynnwys a'r argymhellion.

1. CEFNDIR

- 1.1 Mae Plas Tan y Bwlch wedi chwarae rhan yn hunaniaeth a busnes yr Awdurdod dros nifer o flynyddoedd. Fodd bynnag, yn ddiweddar, nid yw'r model busnes ar gyfer Plas wedi gallu cyflawni yn erbyn pwrpasau statudol yr Awdurdod ac ni fu'n bosibl cyflawni'r her o ddod yn hyfyw yn fasnachol. Mae'r deng mlynedd diwethaf wedi bod yn benodol heriol o ran rhedeg Plas oherwydd y cyfnod o lymder, goblygiadau'r pandemig a phwysau chwyddiant ar y Plas erbyn hyn.

Sefydlodd yr Awdurdod strwythur Bwrdd i ddarparu ffocws penodol ar gyfer rheoli'r Plas ac i gwrdd â'i heriau. Mae'r Bwrdd wedi dod i'r casgliadau na ellir datblygu busnes hyfyw sy'n gysylltiedig â chyflawni pwrpasau statudol yr Awdurdod o fewn yr adnoddau presennol sydd ar gael.

- 1.2 Ystyriodd yr Aelodau yn benodol sefyllfa Plas Tan y Bwlch yn ei weithgor ym mis Ebrill 2023. Gofynnodd y gweithgor hwnnw i Fwrdd y Plas adolygu cynllun busnes Plas ac adrodd yn ôl gydag argymhellion. Yn ogystal, ym mis Gorffennaf 2023 cyflwynodd Archwilio Cymru ei ganfyddiadau ar arallgyfeirio incwm o fewn yr Awdurdod.

Roedd argymhelliad penodol mewn perthynas â Phlas Tan y Bwlch, sef: o fewn 12 mis, bod yr Awdurdod yn adolygu ei fodel gweithredu ym Mhlas Tan y Bwlch i gynnal gwerthusiad cost buddion o'r cyfleuster er mwyn pennu ei strategaeth ar gyfer y safle yn y dyfodol. Yn ogystal, dywedodd Archwilio Cymru y dylid gweld Plas yn cyflawni pwrpasau'r Parc Cenedlaethol.

- 1.3 Mae Bwrdd y Plas wedi ystyried cais y Gweithgor ac argymhellion Archwilio Cymru yn drylwyr. Cytunwyd ar ystyriaethau'r Bwrdd yn unfrydol ac adroddwyd yn ôl arnynt i'r aelodau yn ei weithgor ym mis Ionawr 2024. Mae aelodau eisiau gweld Plas yn ffynnu; Fodd bynnag, nid yw'r Awdurdod yn gallu gwneud hynny. Er mwyn galluogi Plas i gael ei gynnal, er mwyn i'r staff gael eu diogelu ac er mwyn i'r safle ffynnu, dylai'r Awdurdod chwilio am bartneriaid posibl ar gyfer rheoli Plas neu ystyried ei drosglwyddo i bartner neu waredu ag o ar y farchnad agored o bosib.

2. YSTYRIAETHAU BWRDD PLAS:

- 2.1 Mae'r Bwrdd yn derbyn na all Plas weithredu fel canolfan astudio Amgylcheddol gan fod y ddarpariaeth ar gyfer cyrsiau o'r fath wedi newid yn sylweddol yn ystod y ddau ddegawd diwethaf, gyda symudiad sylweddol oddi wrth gyrsiau preswyl wythnos o hyd. Mae calendr y Plas yn cadarnhau hyn.
- 2.2 Ni allai'r Bwrdd adeiladu gweledigaeth weithredu gydlynol ar gyfer Plas a oedd yn ei alinio â chyflawni pwrpasau'r Parc Cenedlaethol, yn enwedig y pwrpas cyntaf. Teimlai'r Bwrdd fod potensial i gyflawni yn erbyn ein hail bwrpas a oedd yn cynnwys canolbwyntio'n bennaf ar fusnes sy'n seiliedig ar weithgaredd. Teimlai'r Bwrdd nad oedd y sgiliau a'r profiad busnes o fewn yr Awdurdod a gallai'r buddsoddiad cyfalaf gofynnol fod yn sylweddol. Mae'r math o fusnes sy'n cael ei gyflawni yn y Plas yn darparu rhai buddion economaidd-gymdeithasol i'r ardal o ran cyflogaeth, fodd bynnag, roedd y Bwrdd yn teimlo y gallai budd tebyg fodoli pe bai'n cael ei reoli o dan fodel gwahanol.
- 2.3 Adroddwyd i'r Bwrdd y byddai'r angen cyfalaf tebygol yn y Plas dros y deng mlynedd nesaf oddeutu £3M ac mae'r costau referniw blynyddol ar hyn o bryd oddeutu 240K i 260K. Teimlai'r aelodau y gellid defnyddio adnodd o'r fath i gyflawni'n fwy uniongyrchol yn erbyn pwrpasau'r Parc Cenedlaethol.
- 2.4 Cyfaddefodd y Bwrdd y gallai dull gweithredu fel partneriaeth fod yn fecanwaith os yw'r Awdurdod yn dymuno gweld Plas yn ffynnu, yn enwedig os yw'r Awdurdod yn dymuno cadw diddordeb yn y Plas. Gofynnodd y Bwrdd i ymholiadau anffurfiol gael eu gwneud i ddau bartner posibl er mwyn mesur beth yw lefel y diddordeb.
- 2.5 Ar ôl ystyriaeth drylwyr daeth Bwrdd y Plas i benderfyniad unfrydol a daeth i'r casgliad i wneud yr argymhellion canlynol i'r aelodau:
- 1 Ni allai'r Bwrdd ddatblygu gweledigaeth ar gyfer Plas a oedd yn cyflawni'n gryf yn erbyn pwrpasau'r Parc Cenedlaethol tra'n cyflawni elw masnachol,
  - 2 Ni allai'r Bwrdd gefnogi'r model busnes presennol o ran cyflawni yn erbyn pwrpasau'r Parc Cenedlaethol a dod yn fasnachol effeithiol,
  - 3 Byddai'r Bwrdd yn dymuno ystyried modelau partneriaeth ond roedd yn derbyn y dylai ffenestr o'r fath fod yn gyfyngedig o ran amser ac ni ddylai fod yn hirach na 6 mis,
  - 4 Os nad oes partneriaeth yn aeddfedu, dylid cynnig Plas ar y farchnad agored, fel busnes gweithredol yn ddelfrydol ond yn ddarostyngedig i gyngor gan asiant,
  - 5 O ystyried y cyfyngiadau amser dan sylw, mae'r Bwrdd yn argymhell datblygu dull dau lwybr o ran llwyddo i gael trefniant partneriaeth a gwaredu ar y farchnad agored,
  - 6 Bod Aelodau'r Awdurdod yn ystyried y materion hyn mewn gweithgor aelodau a gwneud argymhellion i'r Awdurdod cyn diwedd y flwyddyn ariannol bresennol.

- 2.6 Hysbyswyd yr Aelodau ynghylch y goblygiadau cynnal a chadw i'r Awdurdod os bydd rhaid cau Plas Tan y Bwlch a pheidio â'i drosglwyddo na'i werthu. Dyfynnwyd bod y rhain oddeutu £76,000 y flwyddyn. Yn ogystal, adroddwyd i'r Bwrdd y cysylltwyd â dau werthwr tai /eiddo i gael eu barn ynghylch marchnadwyedd y Plas ar y farchnad agored. Cadarnhaodd y ddau fod marchnad bosibl yn bodoli a gwnaethant sylwadau ar gyflwr cymharol dda y Plas, oherwydd yn gyffredinol mae eiddo a waredir gan yr ystâd gyhoeddus mewn cyflwr gwael fel arfer.
- 2.7 Cytunodd yr aelodau yn eu gweithgor ym mis Ionawr 2024 gyda chanfyddiadau Bwrdd y Plas a chytunwyd i ystyried adroddiad ffurfiol gydag argymhellion i'r Awdurdod yn seiliedig ar ystyriaethau Bwrdd Plas.

3. SEFYLLFA ARIANNOL YR AWDURDOD:

- 3.1 Mae'n rhaid gwneud unrhyw benderfyniad ar y Plas neu unrhyw elfen arall o fusnes yr Awdurdod gan gymryd y wybodaeth am gyllid cyffredinol yr Awdurdod i ystyriaeth. Dros y ddwy flynedd ariannol ddiwethaf mae'r Awdurdod wedi gosod cyllideb gyda diffyg o tua £300K. Roedd cyfres o benderfyniadau rheoli yn ystod y flwyddyn yn galluogi'r Awdurdod i gyflawni o fewn ei gyllideb. Adroddwyd i'r Pwyllgor Perfformiad ac Adnoddau ym mis Tachwedd 2023 fod y diffyg a ragwelir ar gyfer 2024/25 oddeutu £870K. Ni ellir rheoli diffyg o'r fath drwy benderfyniadau rheoli yn ystod y flwyddyn.
- 3.2 Rwyf wedi ymgynghori â Llywodraeth Cymru mewn perthynas â rhagfynegiadau ariannol yn y dyfodol ac roedd eu cyngor yn cymryd i ystyriaeth na fydd modd cyflawni unrhyw welliannau ariannol tan o leiaf 2027. Dywedais wrth yr aelodau yn flaenorol y dylid ystyried arbedion parhaol mewn cost sylfaenol gwerth o leiaf 50% o'r diffyg yn y flwyddyn ariannol nesaf.

4. GOBLYGIADAU ADNODDAU:

- 4.1 Rhan o'r argymhelliad yw parhau â'r model busnes presennol nes bod yr Awdurdod yn gallu ystyried canlyniad unrhyw drafodaethau/cynigion. Fodd bynnag, bydd angen darparu rhywfaint o oddefgarwch o fewn ffrâm amser o'r fath, yn ddarostyngedig i sut mae trafodaethau gyda darpar bartner neu brynwr yn symud ymlaen ai peidio. Yn ddarostyngedig i lwyddiant trafodaethau o'r fath, efallai y bydd goblygiadau posibl i staff, ond gellir adrodd am y rhain ar yr adeg briodol. Wrth greu partneriaeth neu waredu, bydd ffoedd cyfreithiol ac asiant a bydd cwrdd â rhain.
- 4.2 Mae'r Awdurdod wedi sefydlu cronfa benodol i alluogi'r Awdurdod wrth drawsnewid ei fusnes i fynd i'r afael â goblygiadau chwyddiant a chyllideb wastad. Er mwyn addasu costau sylfaenol Plas i'r Awdurdod mae angen ariannu costau gweithredol 2024/25 drwy gyfrwng y gronfa hon.

5. CASGLIAD:

- 5.1 Mae angen i'r Awdurdod leihau'r costau refeniw a chyfalaf sy'n deillio o reolaeth weithredol Plas Tan y Bwlch ac mae angen i'r Awdurdod ystyried modelau amgen ar gyfer Plas Tan y Bwlch sy'n cynnwys ffurfio partneriaethau neu ei waredu ar y farchnad agored, fel busnes gweithredol, yn ddelfrydol.

6. ARGYMHELLION:

- 6.1 Parhau â'r model busnes presennol am gyfnod nes y gall yr Awdurdod ystyried ei opsiynau ar reoli Plas Tan y Bwlch yn y dyfodol yn ffurfiol.**
- 6.2 Gwahodd diddordeb partneriaid posibl ar gyfer rheoli/datblygu Plas Tan Y Bwlch yn weithredol.**
- 6.3 Cynnig Plas Tan Y Bwlch ar y farchnad agored i ddarpar brynwyr.**
- 6.4 Hyrwyddo Plas Tan y Bwlch yn weithredol fel busnes gweithredol ymhlith unrhyw ddarpar bartner/brynwr.**
- 6.5 Caniatáu cyfnod o hyd at 6 mis ar gyfer chwilio am bartner neu waredu ar y farchnad agored.**
- 6.6 Bod y Tîm Rheoli a Bwrdd y Plas yn monitro cynnydd ac adrodd yn ôl i'r aelodau yn ôl yr angen ond heb fod yn hwyrach na Medi 2024 gydag argymhellion hirdymor yn seiliedig ar ganlyniad unrhyw drafodaethau.**
- 6.7 Defnyddio'r gronfa a nodwyd i bontio unrhyw bwysau/anghenion ariannol.**

JO/Awdurdod/07 02 24 Plas TyB

CYFARFOD	Awdurdod Parc Cenedlaethol Eryri
DYDDIAD	7 Chwefror 2024
TEITL	CYNLLUNIAU GWARIANT SYMIAU CYMUDO
ADRODDIAD GAN	Geraint Evans, Swyddog Cynllunio (Polisi)
PWRPAS	Gofyn i'r Awdurdod gymeradwyo dau gynllun i wario cyllid o'r gronfa symiau cymudo

CEFNDIR

1. Swm cymudo (neu daliad gohiriedig) yw'r term a ddefnyddir am y cyfraniad ariannol a dderbynnir gan yr Awdurdod Cynllunio Lleol gan ymgeiswyr cynllunio wrth ganiatau trosiad adeilad i ddefnydd preswyl a ddefnyddir wedyn i helpu i ariannu tai fforddiadwy o fewn y Parc Cenedlaethol. Mae'r awdurdod yn derbyn symiau cymudo yn ymwneud â chyfraniadau ariannol tuag at ddarparu tai fforddiadwy yn unol â pholisïau yng Nghynllun Datblygu Lleol Eryri. Mae'r egwyddor o dderbyn symiau cymudo yn un cyffredin drwy Awdurdodau Cynllunio yng Nghymru.
2. Bydd yr Awdurdod yn gweithio i sicrhau ei fod yn gwneud y defnydd gorau o unrhyw symiau cymudo tai fforddiadwy a dderbyniwyd i gynorthwyo gyda darparu tai fforddiadwy i gwrdd ag angen lleol o fewn ardal y Parc Cenedlaethol.
3. Yn dilyn trafodaethau gydag Adran Tai Cyngor Gwynedd a grwp cymunedol o Benmachno, cyflwynir dau gynllun i'r Awdurdod y bydd yn galluogi gwariant o'r gronfa symiau cymudo. Mae'r isod yn egluro'r cynlluniau y mae'r ymgeiswyr wedi cyflwyno i'r Awdurdod.

Cynllun 1: Cyfrannu at Gynllun Prynu i Osod Cyngor Gwynedd.

4. Mae'r Cynllun Prynu i Osod yn un o ystod o gynlluniau o fewn Cynllun Gweithredu Tai y Cyngor ac yn anelu i gynyddu'r nifer o dai rhent fforddiadwy o fewn y Sir. Drwy'r cynllun hwn bydd y Cyngor yn mabwysiadu stoc dai ei hun unwaith eto gan ganolbwyntio yn bennaf ar dai rhent canolraddol, a hynny yn sgil y prinder cyffredinol am dai rhent yn ogystal phrisiau rhent cyfartalog y Sector Rhentu Breifat.
5. Ar hyn o bryd mae 332 o bobl wedi cofrestru am dŷ rhent canolraddol yng Ngwynedd, gyda ceisiadau yn cynyddu'n wythnosol. Mae'r Cynllun Prynu i Osod yn seiliedig ar y cysyniad syml o brynu tai oddi ar y farchnad agored, eu hadnewyddu a'u huwchraddio lle bo angen ac yna adennill y buddsoddiad dros gyfnod o 50 mlynedd. Bydd y tai yn cael eu gosod drwy Gynllun Rhent Cymdeithasol Tai Teg ac am rent canolraddol, sef pris sy'n gyson gyda naill ai Lwfans Tai Lleol neu swm rhent sydd gyfystyr a 80% o lefel rhent ar y farchnad agored.

6. Mae'r cynllun yn seiliedig ar fodel o fenthyca darbodus ond, mae amgylchiadau ariannol cenedlaethol wedi, ac yn, effeithio hyfywdra ariannol rhai pryniannau. Mae'r heriau aciwt mewn rhai ardaloedd o'r Parc Cenedlaethol wrth gwrs, yn enwedig y llefydd hynny lle mae canran uwch o'r boblogaeth wedi'u prisio allan o'r farchnad dai (65.5% ym Mharc Cenedlaethol Eryri).
7. Mae Cyngor Gwynedd hyd yma wedi prynu 16 o dai ar draws Gwynedd, gyda chynlluniau i brynu a gosod 76 mwy dros y 3 mlynedd nesaf, ledled y Sir. Mi fydd angen gwaith atgyweirio i rai o'r tai yma.
8. Mi fydd y tai y ceith eu prynu un ddibynnol ar ba rai sy'n ariannol hyfyw sydd yn dod ar y farchnad. Ynghyd a'r costau atgyweirio, mae'r angen am gymhorthdal yn anorfod. Mae'r Cyngor eisoes yn gwneud defnydd o'r Gronfa Bremiwm Treth Cyngor, cydweithio gyda Llywodraeth Cymru a'r gallu i fenthyca.
9. Er mwyn cyfrannu at gyfarch yr angen am dai rhent fforddiadwy o fewn ffiniau'r Parc Cenedlaethol, cynigir gwneud defnydd o symiau cymudo yn deillio o Gytundebau 106. Byddai hynny yn ei dro yn galluogi cynnydd mewn rhai ardaloedd lle mae prisiau tai tu hwnt i hyfywedd ariannol model busnes y cynllun.
10. Mae'r union fuddsoddiad sydd ei angen fesul eiddo yn amrywio yn ddibynnol ar ei werth, ei gyflwr yn ogystal â'r hyn y gellir ei gynhyrchu fel incwm rhent. Mi fydd pob pryniant yn ddarostyngedig i achos fusnes penodol gan Gyngor Gwynedd.
11. Serch y bydd rhestrau aros a dangosyddion eraill yn llywio'r buddsoddiadau ni wyddir ym mhle 'na phryd y bydd tai yn dod ar y farchnad fodd bynnag. Ar sail profiadau gweithredu Cyngor Gwynedd hyd yma mae'n allweddol fod y broses o brynu tai yn ystwyth er mwyn galluogi swyddogion i symud yn gyflym ar gytuno pryniannau
12. Cynigir y gellir cydweithio gyda'r Cyngor i ddarparu isafswm o 4 i 5 o dai rhent canolraddol o fewn ffiniau'r Parc Cenedlaethol am fuddsoddiad o £500,000 erbyn diwedd flwyddyn ariannol 2024/25. Byddai'r buddsoddiad yn galluogi ac yn hwyluso pryniannau mewn ardaloedd sydd tu hwnt i'n cyrraedd yn ariannol ar hyn o bryd ac yn arwain at gynyddu'r stoc o dai fforddiadwy. Gall gyfraniad symiau cymudo gefnogi'r pryniant a'neu'r gwaith atgyweirio. Ni ragwelir y byddai cyfraniad o'r symiau cymudo tu hwnt i 50% o gyfanswm buddsoddiad ar eiddo. Mewn achosion o'r fath a, pe bai angen, gellir cofrestru cyfyngiad cyfreithiol sydd yn gofyn am gymeradwyaeth ysgrifenedig gan yr Awdurdod cyn y gall y Cyngor waredu'r eiddo.

Cynllun 2: Cymorth ariannol tuag at Swyddog Tai Cymunedol ar gyfer Bro Penmachno.

13. Mae'r Awdurdod wedi derbyn cais gan Bartneriaeth Tai Penmachno am ddefnydd o gyllid symiau cymudo. Mae'r Bartneriaeth yn grwp cymunedol sydd wedi sefydlu mewn ymateb i'r argyfwng tai, yn dilyn trafodaethau gyda phartneriaid allweddol. Tra nad yn rhan o'r Cyngor Cymuned, maent wedi derbyn eu cefnogaeth am y cais yma.
14. Mae Bro Penmachno yn wynebu heriau yn ymwneud a fforddiadwyedd a mynediad i'r sdoc dai. Comisiynodd Partneriaeth Tai Penmachno adroddiad arolwg anghenion tai Bro Machno gan yr Hwylusydd Tai Gwledig yn 2022. Canfyd y bod 51.5% o aelwydydd wedi eu prisio allan o'r farchnad dai yn gyfan gwbl. Mae prisiau tai wedi cynyddu yn sylweddol ers 2020, sydd yn ei wneud yn anoddach i brynwyr cyntaf

15. Mae data treth cyngor a threth busnes annomestig ar gyfer lletyau gwyliau tymor byr yn dangos bod y canran cyfunol o ail gartrefi a llety gwyliau yn 2023 yn 24% o'r sdoc dai, sydd yn uchel yng nghyd-destun Eryri (17% ar draws y Parc Cenedlaethol). Mae'n debygol bod eiddo hefyd yn cael eu hysbysu ar blatfformau megis Airbnb yn ychwanegol i hyn, ynghyd ag eiddo gwag – felly y canran yn debygol o fod yn dipyn uwch. Mae eiddo yn cael ei brynu i'w osod fel tai gwyliau yn lleihau'r cyfleoedd i drigolion yr ardal prynu tai a rhentu. Effaith arall yw ar hyfywedd y Gymraeg fel Iaith Gymunedol wrth i siaradwyr Cymraeg ifanc fethu perchnogi tai ac eiddo yn eu cymunedau. Mae tai dan arweiniad y gymuned yn gynyddol yn cael eu gweld fel un modd o ymateb i'r heriau yma.
16. Bwriad y partneriaid yn archwilio datrysiadau arloesol i ddiwallu angen dan arweinyddiaeth y gymuned, gan gynnwys archwilio'r posibilrwydd o ddatblygu cynlluniau byddai'n gwneud defnydd o dai ac adeiladau gwag yn y pentref.
17. Mae'n anodd iawn i grwpiau cymunedol fod efo'r cymhwysedd i godi cyfalaf i berchnogi eiddo. Mae Partneriaeth Tai Penmachno yn gweld y brif ffordd o gynorthwyo'r cymunedau yma fydd rhoi cymhwysedd iddynt sefydlu grwpiau cymunedol a'u cynorthwyo i godi cyfalaf i berchnogi eiddo sydd yn dod ar y farchnad a'i osod yn lleol er mwyn ariannu datblygiadau pellach a fyddai o fudd i'r gymuned. Gan nad oes cymhwysedd o fewn y gymuned ar gyfer y swyddogaeth yma, mae'r partneriad yn edrych am gyllid i fynd at ariannu swyddog a fydd yn gweithio ar geisio gwireddu'r amcanion yma.
18. Gofynnir am gyfraniad o £20,000 y flwyddyn i fynd at swydd rhan amser, am ddwy flynedd. Mi fydd y swydd yn cael ei weinyddu gan Fenter Iaith Conwy, sydd yn eu cynorthwyo gyda'r cais yma. Yn ychwanegol, maent wedi derbyn cynnig o £5000 gan gynllun Perthyn (cynllun gan Cwmpas sydd yn darparu cymorth cyfnod cynnar lleol i'n cymunedau Cymreig yn y gogledd a'r gorllewin sydd â diddordeb mewn datblygu syniadau menter gymdeithaso) er mwyn gwario ar gyfansoddi corff i brynu'r tai. Mi fydd Swyddogion Polisi'r Awdurdod yn cadw cyswllt agos gyda'r grwp drwy gydol cyfnod y swydd i gynnig cymorth ag arweiniad.

Asesiad

19. Ystyrir bod y ddau gynllun yn cyd-fynd gyda Phrotocol Gwariant Symiau Cymudo'r Awdurdod, a fabwysiadwyd yn Hydref 2019. Mae'r protocol yn rhestru cynlluniau i'w ystyried i gynorthwyo gyda darparu tai fforddiadwy i gwrdd â'r angen lleol o fewn ardal y Parc Cenedlaethol. Un opsiwn ydi darparu cymhorthdal i Landlord Cymdeithasol Cofrestredig i brynu eiddo a'i osod fel tŷ rhent canolraddol; yn yr achos yma, mi fydd Cyngor Gwynedd fel yr Awdurdod Tai yn gweithredu'r cynllun. Opsiwn arall ydi darparu cymhorthdal i grŵp cymunedol ffurfiol i gynorthwyo hwyluso datblygiad cynllun tai fforddiadwy. Tra nad yw cynllun Penmachno yn ariannu tai fforddiadwy yn uniongyrchol, bydd y swydd yn darparu adnodd a chynhwysedd i'r gymuned gyflawni hyn.
20. Derbyniwyd cadarnhad o Adran Gyfreithiol yr Awdurdod bod y ddau gynllun yn cydymffurfio gydag amodau'r Cytundebau Adran 106, sef ei fod yn ofynnol ei wario ar dai fforddiadwy o fewn y Parc Cenedlaethol.
21. Mae'r ddau gynllun yn cynnig cyfle Awdurdod dangos cefnogaeth ein cymunedau drwy wario symiau cymudo ar gynlluniau sy'n mynd i'r afael a'r argyfwng tai yn Eryri.
22. Ystyrir yn briodol i gyfrannu i fyny at £500,000 tuag at gynllun Cyngor Gwynedd, a £40,000 at gynllun Penmachno (£20,000 dros dwy flynedd).

ARGYMHELLIAD

Argymhell fod Aelodau yn:

Cymeradwyo'r cynllun i gyfrannu i fyny at £500,000 o'r gronfa symiau cymudo tuag at Gynllun Prynu i Osod Cyngor Gwynedd, a:

Cymeradwyo'r cynllun i gyfrannu £40,000 o'r gronfa symiau cymudo tuag at greu Swyddog Tai Cymunedol ar gyfer Partneriaeth Tai Penmachno

ADRODDIAD CYFARFOD GWEITHGOR YR AELODAU A GYNHALIWDYD AR Y 18 HYDREF 2023

PRESENNOL:

Aelodau wedi eu penodi gan Gyngor Gwynedd

Cynghorwyr Elwyn Edwards, June Jones, Edgar Owen, Elfed Powell Roberts, John Pughe Roberts, Meryl Roberts;

Aelodau wedi eu penodi gan Gyngor Bwrdeistref Sirol Conwy

Cynghorwyr Jo Nuttall, Dilwyn Owain Roberts;

Aelodau a benodwyd gan Lywodraeth Cymru

Brian Angell, Sarah Hattle, Delyth Lloyd, Naomi Luhde-Thompson;

Swyddogion

Emyr Williams, G. Iwan Jones, Jonathan Cawley, Eiliw Owen, Geraint Evans, Anwen Gaffey;

Ymddiheuriadau

Cynghorwyr Annwen Hughes, Louise Hughes, Kim Jones, Ifor Glyn Lloyd; Tracey Evans, Tim Jones.

Cynghorodd y Cyfarwyddwr y Gwasanaethau Corfforaethol fod y cyfarfod yn cael ei recordio er mwyn cynorthwyo i wirio'r cofnodion.

- 1. Ethol Cadeirydd**
PENDERFYNWYD ethol y Cynghorydd Elwyn Edwards i Gadeirio'r cyfarfod yn absenoldeb y Cadeirydd.
- 2. Datgan Budd**
Ni ddatganwyd unrhyw Fudd Personol mewn perthynas ag unrhyw eitem.
- 3. Cofnodion**
Derbyniwyd cofnodion cyfarfod y Gweithgor Aelodau a gynhaliwyd ar 6 Medi 2023 ac arwyddodd y Cadeirydd hwy fel cofnod cywir.
- 4. Cymhwyso Cyfarwyddyd Erthygl 4 sy'n ymwneud ag C3 (Anheddau, a ddefnyddir fel unig neu brif breswylfeydd), C5 (Tai Annedd, a ddefnyddir heblaw fel unig neu brif breswylfeydd) ac C6 (Gosodiadau Tymor Byr) yn Eryri**
Cyflwynwyd – Adroddiad gan y Cyfarwyddwr Cynllunio a Rheoli Tir i'r Aelodau ystyried a ddylid cymhwyso Cyfarwyddiadau Erthygl 4 yn Eryri.

Adroddwyd – Diolchodd y Cyfarwyddwr Cynllunio a Rheoli Tir i'r Aelodau am gytuno i ohirio ystyried adroddiad 'Cynllun Datblygu Lleol Newydd Eryri – Cytundeb Cyflawni' yn y Pwyllgor Cynllunio a Mynediad heddiw, er mwyn caniatáu i'r adroddiad hwn gael ei ystyried heb unrhyw rwystrau.

Cyflwynodd y Cyfarwyddwr Cynllunio a Rheoli Tir yr adroddiad a'r cefndir a rhoddodd esboniad manwl i'r Aelodau o'r dosbarthiadau defnydd newydd. Cadarnhaodd fod gan Gyfarwyddyd Erthygl 4 y potensial i gyfyngu ar hawliau datblygu a ganiateir ac y bydd angen caniatâd cynllunio ar gyfer y dosbarthiadau defnydd newydd yn y dyfodol. Rhoddodd y Cyfarwyddwr Cynllunio a Rheoli Tir ddiweddariadau pellach i'r Aelodau yn ystod y cyflwyniad PowerPoint a

oedd yn amlinellu'r dystiolaeth ar effaith gosod tai gwyliau ac ail gartrefi ar y farchnad dai ac yn crynhoi cryfderau, cyfleoedd, gwendidau a risgiau cymhwysu Cyfarwyddiadau Erthygl 4. I gloi, cadarnhaodd y Cyfarwyddwr Cynllunio a Rheoli Tir fod swyddogion yn cefnogi Cyfarwyddiadau Erthygl 4 mewn egwyddor, yn ddarostyngedig i oedi am 9-12 mis i Adolygiad Cynllun Datblygu Lleol Eryri, a fyddai'n mynd i'r afael â phryderon ynghylch adnoddau annigonol. Dywedodd hefyd, yn dilyn cyngor cyfreithiol diweddar, y byddai cynhyrchu Nodyn Cyfarwyddyd Atodol i ategu Polisi Strategol G o bosibl yn mynd i'r afael ag unrhyw wactod polisi posibl, ond efallai y bydd angen cyngor cyfreithiol pellach ar hyn wrth i'r broses ddatblygu.

Trafododd yr Aelodau a'r swyddogion yr adroddiad a'r cyflwyniad yn fanwl a gwnaethant y sylwadau a ganlyn:-

- Nododd yr Aelodau fod Cyngor Gwynedd ar hyn o bryd yn gweithredu Cyfarwyddyd Erthygl 4 a chadarnhaodd y Cyfarwyddwr Cynllunio a Rheoli Tir fod trafodaethau parhaus gyda Chyngor Gwynedd, Cyngor Bwrdeistref Sirol Conwy a Chyngor Ynys Môn.
- cadarnhaodd yr Uwch Swyddog Cynllunio Polisi fod Cynlluniau Datblygu Lleol a Chynlluniau Datblygu Strategol yn broses gwbl ar wahân. Bydd Cyfarwyddyd Erthygl 4, unwaith y caiff ei fabwysiadu, yn darparu canllawiau cynllunio atodol lleol o fewn Cynllun Datblygu Lleol Eryri.
- mewn ymateb i gwestiwn, dywedodd y Cyfarwyddwr Cynllunio a Rheoli Tir fod adolygiad rhannol o CDLI Eryri eisoes wedi'i gynnal a'i fod wedi bod yn broses eithaf hir a fyddai'n gohirio adolygiad llawn hyd yn oed ymhellach. Cadarnhaodd pe bai'r Aelodau'n penderfynu gohirio'r adolygiad o'r CDLI, efallai y gallai Swyddogion Polisi barhau â rhywfaint o waith paratoi'r CDLI yn y cefndir heb ymrwymiad ffurfiol i amserlen statudol.
- roedd peth o'r gwaith ar y Cyfarwyddyd Erthygl 4 eisoes wedi ei wneud gan Gyngor Gwynedd a sicrhawyd yr Aelodau bod swyddogion Cyngor Gwynedd yn hapus i helpu a chydweithio gyda'r Awdurdod. Cadarnhaodd y Cyfarwyddwr Cynllunio a Rheoli Tir y byddai'n parhau i geisio recriwtio swyddog cynllunio i wneud rhywfaint o'r gwaith, tra'n nodi y gallai fod yn anodd denu ymgeiswyr addas i rôl dros dro.
- Trafododd yr Aelodau a'r swyddogion amserlen arfaethedig pe bai'r Aelodau'n cytuno i weithredu'r Cyfarwyddyd Erthygl 4. Cytunodd y Cyfarwyddwr Cynllunio a Rheoli Tir i gyflwyno adroddiad i gyfarfod nesaf o'r Pwyllgor Cynllunio a Mynediad ym mis Rhagfyr 2023 i nodi'r broses ac i geisio cefnogaeth "mewn egwyddor", cyn cyhoeddi hysbysiad ffurfiol o fwriad yr Awdurdod i weithredu Cyfarwyddyd Erthygl 4 ym Mhwyllgor Cynllunio a Mynediad Ionawr 2024. Byddai'r cyfnod rhybudd am 12 mis o'r dyddiad hwn a fyddai'n osgoi risg o hawliadau iawndal ac yn caniatáu i Gyfarwyddyd Erthygl 4 fod yn weithredol o Ionawr 2025.
- teimlai'r Prif Weithredwr pan fydd pwerau ychwanegol yn cael eu cynnig, y dylid eu derbyn, tra'n nodi pwysigrwydd rheoli'r neges yn ofalus.
- Trafododd yr Aelodau a'r Swyddogion ymhellach y potensial ar gyfer mwy o adnoddau wrth symud ymlaen. Amlinellodd y Prif Weithredwr ffrydiau ariannu posibl, megis gweithio gyda CLILC i geisio cyllid gan Lywodraeth Cymru, trafod cael cymorth gan Gyngor Gwynedd a Chyngor Bwrdeistref Sirol Conwy sydd â phwerau codi treth, i ail-ddefnyddio adnoddau yn fewnol, neu i ddarparu cyllid ar sail unwaith ac am byth o gronfeydd wrth gefn yr Awdurdod.
- Gofynnodd yr aelodau i swyddogion gadw mewn cof bod Cyngor Gwynedd wedi derbyn cymorth ariannol gan Lywodraeth Cymru ar gyfer Dwyfor fel ardal beilot, a bod rhan o Ddwyfor yn gorwedd o fewn ffin y Parc Cenedlaethol.

PENDERFYNWYD

- 1. darparu cefnogaeth 'mewn egwyddor' i weithredu Cyfarwyddyd Erthygl 4 yn y Parc Cenedlaethol, yn bennaf oherwydd y lefel uchel a chynyddol o ail gartrefi a chartrefi gwyliau sy'n effeithio ar hygyrchedd cartrefi i bobl leol.**
- 2. yn dilyn cyngor cyfreithiol, nodi y gellir defnyddio Polisi Tai G o bosibl i fynd i'r afael â'r gwagle polisi posibl y cyfeirir ato yn yr adroddiad ochr yn ochr â CPC newydd a fydd yn cael ei fabwysiadu, er efallai y bydd angen cyngor cyfreithiol pellach wrth i'r broses ddatblygu.**
- 3. mynd i'r afael â'r mater o adnoddau annigonol i weithredu'r Cyfarwyddyd Erthygl 4 drwy ohirio adolygiad y CDLI o 9-12 mis.**
- 4. aros am adroddiad i gyfarfod nesaf o'r Pwyllgor Cynllunio a Mynediad yn gosod allan y broses o weithredu Cyfarwyddyd Erthygl 4 yn Eryri ynghyd ag adroddiad ar amserlen ddiwygiedig ar gyfer Adolygu Cynllun Datblygu Lleol Eryri.**

Daeth y cyfarfod i ben am 12.10

ADRODDIAD CYFARFOD GWEITHGOR YR AELODAU A GYNHALIWDYD AR 6ed RHAGFYR 2023

PRESENNOL:

Aelodau wedi eu penodi gan Gyngor Gwynedd

Cynghorwyr Elwyn Edwards, Annwen Hughes, Edgar Owen, Elfed Powell Roberts, Meryl Roberts;

Aelodau wedi eu penodi gan Gyngor Bwrdeistref Sirol Conwy

Cynghorwyr Jo Nuttall, Dilwyn Owain Roberts;

Aelodau a benodwyd gan Lywodraeth Cymru

Brian Angell, Delyth Lloyd, Tim Jones (Cadeirydd);

Swyddogion

G. Iwan Jones, Jonathan Cawley, Angela Jones, Naomi Jones, Alec Young, Anwen Gaffey;

Cynghorodd y Cyfarwyddwr y Gwasanaethau Corfforaethol fod y cyfarfod yn cael ei recordio er mwyn cynorthwyo i wirio'r cofnodion.

1. Ymddiheuriadau

Cynghorwyr Louise Hughes, June Jones, Ifor Glyn Lloyd, John Pughe Roberts; Tracey Evans, Sarah Hattle, Naomi Luhde-Thompson. Emyr Williams, Prif Weithredwr.

2. Datgan Budd

Ni ddatganwyd unrhyw Fudd Personol mewn perthynas ag unrhyw eitem.

3. Cofnodion

Derbyniwyd cofnodion cyfarfod y Gweithgor Aelodau a gynhaliwyd ar 18 Hydref 2023 ac arwyddodd y Cadeirydd hwy fel rhai cywir.

4. Adroddiad Effaith Yr Wyddfa Ddi-blastig 2022-2023

Cyflwynwyd - Adroddiad gan Alec Young, Swyddog Yr Wyddfa Ddi-blastig i roi'r wybodaeth ddiweddaraf i'r Aelodau ar y cynnydd a wnaed ar brosiect Yr Wyddfa ddi-blastig hyd yma.

Adroddwyd – Cyflwynodd y Rheolwr Partneriaethau Alec Young i'r cyfarfod.

Cyflwynodd Swyddog Yr Wyddfa Ddi-blastig ei adroddiad ac amlinellodd y cefndir, y cynnydd hyd yma a'r camau nesaf. Rhoddodd hefyd gyflwyniad byr ar y gwaith a'i lwyddiannau dros y flwyddyn ddiwethaf ac adroddodd hefyd ar yr amcanion ar gyfer y 12 mis nesaf. Roedd yn gobeithio y byddai'r adroddiad yn cynyddu ymwybyddiaeth yr Aelodau o'r gwaith ac yn eu galluogi i hyrwyddo'r prosiect yn eu cymunedau.

Croesawodd yr Aelodau'r cyflwyniad a thrafodwyd y canlynol yn fanwl:-

- Longyfarchodd yr aelodau Swyddog Yr Wyddfa Ddi-blastig a'i dîm am eu gwaith arloesol a chreadigol a'r agweddau arbrofol.
- mewn ymateb i gwestiwn, cytunodd Swyddog Yr Wyddfa Ddi-blastig i ddiwygio'r adroddiad i gofnodi mai'r targed oedd 600k o argraffiadau digidol, tra bod y canlyniad a adroddwyd yn 410k, roedd hyn wedi hepgor nifer y cysylltiadau corfforol.
- Anogwyd yr aelodau i hyrwyddo'r prosiect ar eu sianeli cyfryngau cymdeithasol a thrafod yr un peth gyda'u cymunedau.

- Nododd yr aelodau y byddai Swyddog Yr Wyddfa Ddi-blastig yn croesawu'r cyfle i ymweld â'u cymunedau i hyrwyddo'r prosiect.
- teimlai Aelod ei fod yn brosiect rhagorol a oedd wedi cyflawni llawer mewn cyfnod byr. Holodd am y camau nesaf unwaith y daw'r cyllid i ben, ac a oedd cynlluniau i ymestyn y gwaith i feysydd eraill, yn ogystal â monitro'r gwaith presennol. Teimlai fod y Parc Cenedlaethol mewn sefyllfa dda i barhau i ddarparu arweiniad a sicrhau newid.
- Cytunodd yr Aelodau fod Ymgyrch Gwybodaeth Gyhoeddus Com-B yn enghraifft dda o'r hyn a ddysgwyd o'r prosiect ac y gellir ei ddatblygu ar gyfer y dyfodol.
- nododd Aelod gan fod beicio mynydd a beicio traws gwlad wedi dod yn hynod boblogaidd, bod sefydliadau megis 'Traws Eryri' yn annog pobl i godi sbwriel ar hyd y ffordd. Hefyd, mae'r Ymddiriedolaeth Genedlaethol wedi partneru â gwefan feicio Komoot i hyrwyddo arferion casglu sbwriel. Gofynnodd yr Aelod a oedd Eryri yn ystyried gwneud rhywbeth tebyg? Mewn ymateb, dywedodd Swyddog Yr Wyddfa Ddi-blastig ei fod wedi cael trafodaethau cychwynnol gyda 'Trash Free Trails' sydd hefyd yn gweithio gyda Komoot, ac sy'n darparu proffiliau rhad ac am ddim y gellir eu defnyddio gan y wardeiniaid gwirfoddol i olrhain a monitro data. Cytunodd hefyd i barhau i chwilio am gyfleoedd tebyg i hyrwyddo'r neges.

PENDERFYNWYD

- 1. croesawu'r adroddiad a'r cyflwyniad a nodi'r cynnydd a wnaed hyd yma o ran gweithredu'r strategaeth.**
- 2. y dylai Aelodau ddod yn Llysgenhadon ar gyfer y prosiect yn eu rolau ehangach yn eu cymunedau.**

5. Cynllun Partneriaeth Tirwedd y Carneddau

Cyflwynwyd – Adroddiad gan y Pennaeth Treftadaeth Ddiwylliannol i roi diweddariad i'r Aelodau ar gynnydd Cynllun Partneriaeth Tirwedd y Carneddau.

Adroddwyd – Cyflwynodd y Pennaeth Treftadaeth Ddiwylliannol yr adroddiad diweddar a chadarnhaodd fod y cynllun bellach 3½ blynedd i mewn i'r Cyfnod Cyflawni. Dywedwyd wrth yr aelodau y byddai'r prosiect wedi'i gwblhau erbyn Rhagfyr 2025 gyda'r 3 mis dilynol hyd at fis Mawrth 2026 yn cael ei ddefnyddio ar gyfer gweinyddiaeth derfynol y prosiect. Roedd strwythur y prosiect wedi golygu bod arweinydd prosiect arbenigol ar gyfer pob un o'r 24 prosiect a oedd wedi helpu i yrru'r gwaith yn ei flaen. Hefyd, mae'r prosiect yn cael ei werthuso'n barhaus wrth iddo symud ymlaen, yn hytrach nag edrych yn ôl pan fydd y prosiect wedi'i gwblhau. Roedd hyn yn caniatáu gwelliannau, megis adolygu'r canllawiau ar grantiau cymunedol i helpu'r broses ymgeisio a gwella'r berthynas rhwng swyddogion a chymunedau.

Cyfeiriodd y Pennaeth Treftadaeth Ddiwylliannol at yr anawsterau staffio a gafwyd a chymerodd y cyfle i ddiolch yn arbennig i'r Ymddiriedolaeth Genedlaethol am eu cymorth wrth gamu i'r adwy i gefnogi'r Awdurdod o dan amgylchiadau anodd.

Rhoddodd yr Aelodau ystyriaeth i'r adroddiad a thrafod y canlynol yn fanwl:-

- Diolchodd yr aelodau i'r Pennaeth Treftadaeth Ddiwylliannol am ei gwaith. Manteisiodd y Cyfarwyddwr Cynllunio a Rheoli Tir ar y cyfle hefyd i ddiolch i'r Pennaeth Treftadaeth Ddiwylliannol a oedd wedi ymgymryd â'r rôl hon yn ogystal â'i dyletswyddau arferol.
- Trafododd yr aelodau'r materion staffio yn fanwl a nodwyd bod y Rheolwr Prosiect yn dychwelyd i'w swydd ym mis Ebrill 2024, - pan fydd y Pennaeth Treftadaeth Ddiwylliannol yn dychwelyd i'w dyletswyddau arferol. Roedd yr holl swyddi eraill bellach wedi'u llenwi ac

roedd yr hysbyseb am aelod o staff i lenwi swydd wag ym mis Ionawr yn cael ei chyhoeddi heddiw.

- teimlai aelod fod gwersi i'w dysgu o'r bartneriaeth hon a bod angen i swyddogion fyfyrion ar y strwythurau er mwyn dileu risgiau staffio ar gyfer prosiectau yn y dyfodol. Mewn ymateb, dywedodd Cyfarwyddwr y Gwasanaethau Corfforaethol fod y Tîm Rheoli wedi ymchwilio i bryderon staffio ac wedi cytuno i newid rhai o'r contractau tymor byr i rolau parhaol. Roedd bob amser elfen o risg gyda phrosiectau o'r fath, ond y nod oedd sicrhau cydbwysedd a pharhau i fod yn wyladwrus.
- dywedodd y Pennaeth Treftadaeth Ddiwylliannol am wersi eraill a ddysgwyd, sef bod angen creu tîm unwaith y byddai prosiect yn derbyn cyllid ac y byddai cael tîm o staff a oedd eisoes wedi arfer gweithio gyda'i gilydd o fantais. Hefyd, roedd hwn yn dymor prosiect hir (ers 2016) a oedd wedi'i gwneud hi'n anodd cadw cysylltiad â'r holl gymunedau dan sylw dros 24 o brosiectau unigol. Yn y dyfodol dylai swyddogion fod yn fwy ymwybodol o amserlen y prosiect.
- gofynnodd Aelod a oedd swyddogion wedi ymchwilio o fewn ei rwydweithiau ei hun i ffyrdd arloesol o ddileu risg o brosiect o'r fath. Dywedodd y Cyfarwyddwr Cynllunio a Rheoli Tir fod contractau tymor byr sy'n para mwy na 5 mlynedd yn dod yn swyddi parhaol yn awtomatig beth bynnag. Er y gallai corff mawr fel Cyfoeth Naturiol Cymru greu swyddi parhaol ar y cychwyn ar gyfer prosiectau o'r fath, gallai fod yn fwy o risg ariannol i sefydliad llai fel Eryri a rhaid edrych ar bob swydd fesul achos.

PENDERFYNWYD

- 1. nodi'r adroddiad, er gwybodaeth.**
- 2. y dylai Aelodau amlygu unrhyw gyfleoedd a chysylltiadau cymunedol a phartneriaid pellach.**

Daeth y cyfarfod i ben am 15.00

**Y CYDWEITHGOR LLEOL
DYDD GWENER 17 TACHWEDD 2023**

PRESENNOL:

Cynrychiolydd Cyflogwyr

Cyng. Elwyn Edwards;

Cynrychiolydd Gweithwyr - Unsain

Rhydian Roberts;

Yn bresennol

Emyr Williams, G. Iwan Jones, Nia Murray, Anwen Gaffey.

Ymddiheuriadau

Cynghorwyr Ifor Glyn Lloyd; Sarah Hattle

Ms Celia Kelly, GMB

Mr. Tim Jones (ex-officio)

Dyweddodd y Swyddog Gwasanaethau Aelodau fod Mr Richard Thomas (cynrychiolydd Unsain) wedi ymddiswyddo oddi ar y Cydweithgor ac na fyddai'n mynychu unrhyw gyfarfodydd yn y dyfodol.

Cynghorodd y Cyfarwyddwr Gwasanaethau Corfforaethol fod y cyfarfod yn cael ei gofnodi i gynorthwyo i wirio'r cofnodion.

1. **Cadeirydd**

PENDERFYNWYD y dylai'r Is-gadeirydd (Rhydian Roberts) gadeirio'r Cydweithgor Lleol yn absenoldeb y Cadeirydd (Sarah Hattle).

2. **Datgan Budd**

Ni wnaed unrhyw ddatganiadau o fuddiannau personol mewn perthynas ag unrhyw eitem.

3. **Cofnodion**

Derbyniwyd cofnodion y Cydweithgor Lleol a gynhaliwyd ar 30 Mehefin 2023 ac arwyddodd yr Is-Gadeirydd hwy fel cofnod cywir.

4. **Cyllideb yr Awdurdod**

Derbyniwyd – Adroddiad llafar gan y Prif Weithredwr.

Adroddwyd - Ymddiheurodd y Prif Weithredwr nad oedd adroddiad ysgrifenedig a dywedodd er bod sefyllfa ariannol yr Awdurdod yn un hylifol, nid oedd unrhyw beth ar hyn o bryd i staff yr Awdurdod bryderu amdano. Er y gallai cyrff eraill fod yn wynebu toriadau o fewn y flwyddyn ariannol, nid oedd hyn yn wir am yr Awdurdod gan fod adran Llywodraeth Cymru sy'n gyfrifol am y Parciau Cenedlaethol wedi nodi arbedion o gronfeydd sydd heb eu dyrannu eto. Byddai hyn hefyd yn wir ar gyfer blwyddyn ariannol 2024/25. Nododd yr Aelodau fod tri Phrif Weithredwr Awdurdodau Parc Cenedlaethol Cymru yn cyfarfod â swyddogion Llywodraeth Cymru yn ddiweddarach heddiw ac y bydd y Prif Weithredwr ac Is-gadeirydd yr Awdurdod ar 27 Tachwedd 2023 yn cyfarfod â'r Gweinidog i drafod materion amrywiol, gan gynnwys y gyllideb.

Cadarnhaodd y Prif Weithredwr fod y dyfarniad cyflog llywodraeth leol ar gyfer 2023/24 bellach wedi'i gytuno a'i fod yn cynrychioli cynnydd o 6%, tra bod yr Awdurdod wedi rhagweld cynnydd o 5%. Mae hyn yn £59k yn fwy na'r hyn a ddyrannwyd a chyda chwyddiant cyflogau, bydd cost gyffredinol o £334k i'r Awdurdod.

Dywedodd y Prif Weithredwr, er bod gan yr Awdurdod fwlch ariannu o £400,000, roedd incwm meysydd parcio yn sylweddol uwch eleni ac roedd incwm o log wedi denu £120k yn ychwanegol. Mae'r Awdurdod hefyd yn derbyn incwm ychwanegol ar gyfer gweinyddu prosiectau grant. Dywedodd y Prif Weithredwr, pe bai newid yn y Llywodraeth yn yr etholiad cyffredinol nesaf, y gallai'r sefyllfa newid, ond gan fod yr Aelodau eisoes wedi cymeradwyo rhyddhau hyd at £1.3 miliwn o'i gronfeydd wrth gefn, pe bai angen, roedd yr Awdurdod mewn gwell sefyllfa na'r disgwyl.

Penderfynwyd nodi'r adroddiad.

5. Adnoddau Dynol – Adroddiad Diweddarau

Derbyniwyd – Diweddariad llafar ar y pwyntiau bwled fel y'i cyflwynwyd gan y Pennaeth Adnoddau Dynol.

Gweithio Hyblyg – cynnydd hyd yn hyn:

- Adborth gan staff.
  - holiadur – mae'n well gan y mwyafrif o staff weithio'n hyblyg.
  - Roedd nifer o staff yn teimlo bod gweithio'n hyblyg yn ystod y pandemig wedi bod yn o fudd mawr i'w hiechyd meddwl a'u lles.
  - Mae'r rhan fwyaf o staff hefyd yn ffafrio'r syniad o dreialu cynllun 'super-flexi' sy'n addasiad i'r system hyblyg gyfredol gyda mwy o hyblygrwydd trwy ryddhau'r gofyniad oriau craidd.
- Gosod Cynllun Yn Ei Le – mae'r Tîm Rheoli a Phenaethiaid Gwasanaeth wedi trafod:-
  - materion yn ymwneud â gweithio hyblyg / gweithredu cynllun fflecsi hynod hyblyg a allai achosi problemau gyda'r gwasanaethau.
  - yr angen i gytuno ar y camau angenrheidiol i sicrhau bod pob adran yn darparu gwasanaeth llawn a bod rheoli allbwn staff yn bwysig er mwyn sicrhau llwyddiant y ddau gynllun.
  - a oedd yn angenrheidiol pennu isafswm nifer o ddiwrnodau'r wythnos y byddai aelod o staff sy'n gweithio'n hyblyg angen mynychu'r swyddfa. Y dewis a ffafriwyd oedd y dylid trefnu hyn gyda'u rheolwr llinell.
  - sut i sicrhau cyfathrebu effeithiol rhwng y timau a'r gwasanaethau.
- Lleoliadau gwaith yn ôl Disgrifiadau Swydd
  - Roedd pob pennaeth gwasanaeth bellach wedi asesu disgrifiadau swyddi o fewn eu gwasanaethau ac wedi nodi'r swyddi sydd angen:-
    - Gweithio yn y swyddfa – yn barhaol
    - Gweithio ar sail hybrid
    - Gweithio o gartref - yn bennaf
    - Gweithiwr maes

➤ Polisiâu

- Gweithdrefn Gweithio'n Hyblyg – cyflwynir adroddiad i'r tîm rheoli sy'n nodi dull gweithio hybrid yr Awdurdod sy'n darparu canllawiau ar gyfer gweithredu'r cynllun yn effeithiol.
- roedd y polisi fflecsi hynod hyblyg yn cael ei lunio ar hyn o bryd a bydd yn cael ei gyflwyno i'r tîm rheoli ar 4 Rhagfyr. Os caiff ei gymeradwyo, y camau nesaf fydd:-
  - ymgynghori â'r staff a'r undebau llafur.
  - fe ddylid treialu gweithdrefnau gweithio hybrid a hynod hyblyg am gyfnod er mwyn sicrhau y gellir eu cyflwyno o fewn y rhaglen "Fy Opsiynau." Unwaith y bydd hyn wedi'i gadarnhau, bydd trefniadau gweithio hyblyg yn cael eu rhoi ar waith.

Safoni Disgrifiad Swyddi

Nid yw disgrifiadau swydd yr Awdurdod wedi cael eu hadolygu ers nifer o flynyddoedd ac nid yw llawer ohonynt bellach yn adlewyrchu'r rolau'n gywir. Roedd templedi gwahanol hefyd yn cael eu defnyddio ac felly roedd angen cytuno templed safonol wrth symud ymlaen.

Y bwriad oedd ymgysylltu ymgynghorwyr allanol, David Jones o Datrys HR Solutions, i ddechrau ar y gwaith hwn ar gyfer y Tîm Rheoli a Phenaeithiaid Gwasanaethau drwy:-

- adolygu disgrifiadau swydd (haen gyntaf) ac yna ymgynghori â deiliad y swydd
- Darparu templedi newydd
- adolygu'r templedi newydd drwy'r Cynllun Gwerthuso Swyddi. Efallai y bydd angen addasu'r broses werthuso i ystyried y cynllun yn ei gyfanrwydd er mwyn sefydlu'r raddfa gywir.
- yna byddai'r Tîm Adnoddau Dynol yn cymhwyso'r templedi newydd i weddill yr Awdurdod.

Adolygiadau Polisi AD

- Polisi Cyfnod Prawf
- Polisi Perthynas yn y Gweithle
- Polisi Absenoldeb Arbennig. Nododd yr Aelodau fod gan yr Awdurdod bolisi absenoldeb arbennig sy'n hael o'i gymharu â sefydliadau eraill.
- Polisi Menopos
- Polisi Secondiad (sy'n darparu gwarchodaeth ar gyfer deiliad swyddi)
- Polisi Alcohol a Chyffuriau

Materion Iechyd a Diogelwch

➤ Adolygiad Iechyd a Diogelwch

Yn dilyn penodi'r Pennaeth Adnoddau Dynol ym mis Mehefin 2022, cynhaliwyd adolygiad cychwynnol o weithdrefnau Iechyd a Diogelwch yr Awdurdod, ac o ganlyniad roedd yn amlwg bod angen adolygiad pellach, manylach gan arbenigwr Iechyd a Diogelwch i ddarparu adroddiad manwl ar ganfyddiadau a'r camau gofynnol ar gyfer rheoli Iechyd a Diogelwch ar draws yr Awdurdod.

Yn ystod mis Chwefror 2023, comisiynwyd Mike Roberts, Rheolwr Iechyd, Diogelwch ac Amgylcheddol ADRA (IOSH DipNEBOSH) i gynnal yr adolygiad hwn a chyflwynwyd adroddiad gyda'i ganfyddiadau a'i argymhellion i'r Tîm Rheoli. Cynhaliwyd yr adolygiad dros gyfnod o 3 mis ac roedd yn cynnwys adolygu dogfennaeth bresennol yr Awdurdod, gan gynnwys y Polisi Iechyd a Diogelwch.

➤ Crynodeb o'r Canfyddiadau a'r Argymhellion

Yn yr adroddiad cafwyd crynodeb o'r canfyddiadau a'r argymhellion canlynol:-
"O drafodaethau gyda gwahanol aelodau APCE roedd yn amlwg bod iechyd a diogelwch yn ystyriaeth allweddol wrth gynllunio a chyflawni gwaith. Fodd bynnag, nid yw amryw o ddogfennau tystiolaeth megis polisïau a matricesau hyfforddi wedi'u diweddarau ers peth amser ac nid ydynt yn adlewyrchu dull gweithredu cyfredol APCE.

Mae Rheoliad Rheoli Iechyd a Diogelwch yn y Gwaith 1999 (MHSWR) yn ei gwneud yn ofynnol i sefydliadau gael mynediad at gyngor iechyd a diogelwch cymwys ac mae'n ymddangos nad yw APCE wedi cael mynediad at gyngor a chymorth iechyd a diogelwch cyson ers peth amser."

➤ Gweithredu ar yr Argymhellion

Yn dilyn trafodaethau gyda'r Tîm Rheoli, cytunwyd y dylid cyflogi dau swyddog iechyd a diogelwch rhan-amser, yn hytrach nag un swyddog llawn amser, er mwyn darparu cefnogaeth gyson drwy gydol y flwyddyn. Hysbysebwyd y swyddi ar 10 Tachwedd a'r dyddiad cau ar gyfer ceisiadau oedd 27 Tachwedd. Bydd deiliaid y swydd yn adrodd i'r Pennaeth Adnoddau Dynol.

PENDERFYNWYD nodi'r adroddiad a diolch i'r Pennaeth Adnoddau Dynol am ei gwaith.

Daeth y cyfarfod i ben am 10.35